

EGYENLŐSÉG

A MAGYAR ESZDÓSÁG POLITIKAI HETILAPJA * MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V. LIPÓT-KÖRUT 26. SZÁM
(FÉLMELET) ** TELEFONSZÁMOK:
SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYV-
KIADÓVÁLLALAT 144-30, NYOMDA 98-70

SZERKESZTETTE 1898-1915
SZABOLCSI MIKSA
SZERKESZTI
DR. SZABOLCSI LAJOS

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: EGÉSZ ÉVRE
400 KORONA, FÉL ÉVRE 200 KORONA.
JUGOSZLÁVIA RÉSZÉRE EGÉSZ ÉVRE 80 DINÁR.
HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A KIADÓ-
HIVATALBAN: V. LIPÓT-KÖRUT 26. SZÁM

Miért hallgattak két évig?

A Polgári Párt megalakult és a szabadelvű közvélemény tisztelettel köszönti a párt vezéreit, akik a régi magyar világ szabadelvű hagyományait hívogatják Csonka-Magyarország megkínzott közéletébe. Őrt állami a szabadelvűség mellett és ellenőrizni a kormány ígéreteinek betartását — körülbelül ez bontakozott ki munkaprogramként az alakuló nagygyűlésből s ez, ha nem is túlságosan kápráztató perspektíva, a mai viszonyok közt mindenesetre betöltheti egy párt hivatását és mindenesetre gazdagabb, mint az a beszámoló, amelyet a párt elnöke, Heinrich Ferenc szombati nyilatkozatában mondott: „*két éven át hallgattunk . . .*” Igen, két éven át hallgattak s a némaságnak ez a rettenetes hadiadója meglehetősen érzékenyen érintette a vergődő magyar liberalizmust. Hallgattam érted, suttogja a régi Tisza-gárda a szabadelvű Magyarországnak; harcoltam érted, bántottak érted, üldöztek érted, hajszoltak, becsméreltek és rágalmaztak érted, mondja a nemzetgyűlés liberális ellenzéke, mintegy válaszul a nagy kérdésre, mely tüzes szárnnyal ott kering minden pártalakulás, minden népgyűlés, minden programbeszéd és minden beszámolóbeszéd fölött, arra a kérdésre, hogy: *mit tettek akkor . . .* Két liberalizmus vetélkedik itt, az, amely valaha kurzus volt Magyarországon és az, amely a kurzusvilág éjszakájában a liberalizmus pásztortüzeként égett. Választani a kettő közt? . . . túlságosan egyszerű volna, — ha választani kellene. De nem kell és mi még nem tartunk ott, hogy bárki és bármelyik pártnak, ha liberálisnak vallja magát, azt mondhatná, hogy: későn tetszett jönni. Ma minden liberális erőre szükség van, minden liberális erő kedves nekünk, minden liberális erő: érték . . . ha őszinte, komoly és ha nemcsak presztizst, de politikai harciértéket is jelent a liberalizmus számára.

Mostanában szeretnek a Tisza-gárda varázsáról beszélni. Talán lehetne is — különösen azok után, ahogy Andrássyék liberális multjuk és hagyományuk könnyed feláldozásával a kurzus mellé álltak — ha a gárda nagyrésze meg nem adta volna magát. De bármily szeretettel és tisztelettel köszöntsük Vadász Lipót alakját és bármily megilletődéssel nézzük azokat, akik a régi, liberális Magyarország óriásvilágának megrendítő emlékeként jelennek meg most a választási csatatéren — hármint örülünk, hogy liberális lobogójuk újból föltűnik a porondon: nem felejthetjük el, nemcsak azt a mélységes hallgatást, amely a maroknyi küzdő csapat önfeláldozó tusakodásait kísérte, hanem azt sem, hogy a gárda, a régi munkapárti grande armée termelte a kurzus vezérkarának olyan oszlopait, mint Pekár Gyula, Ráday Gedeon, Perényi Zsigmond. Bennünket kötelez az a hagyomány, amely a régi szabadelvű politikusokban él — milyen tragikus, hogy őket két nehéz esztendőn át legfeljebb hallgatásra kötelezte! Valaki azt mondta, hogy nem kis vá-

ben most is bátran, majdnem impozánsan liberális Laskács László adta azokat a trafik-, korcsma- és más jogokat, amelyeket most elvettek. Lehet. De nem kis részben Hegedüs Lóránt vette el, a grande armée egyik disze, akinek pénzügyminiszterségében nem a liberalizmusnak, hanem a hanyatló kurzusnak renaissancea gyult ki egy időre. Emlékeznek még a „liberális voltam, vagyok és leszek” hatalmas szimfóniájára . . . Mi maradt mindebből? Füst, füst, füst — csalódás és megbánás és kiábrándulás és néhány adóiv, melyen kitöltendő a vallásfelekezeti rovat. Nem ok nélkül idézzük föl a Hegedüs Lóránti fátum emlékeit; Hegedüs Lóránt derék, becsületes, jólelkű, tehetséges és valószínűleg őszintén szabadelvű ember volt, aminthogy derék, becsületes, jólelkű, tehetséges és valószínűleg őszintén szabadelvű ember azok javarésze, akik a Polgári Pártot benépesítik. De volt egy óriási tévedése: az, hogy egy országot lehet konszolidálni és még hozzá liberálisan konszolidálni akkor is, ha a kormányzat boltiveinek tartó oszlopai a numerus clausus-féle törvények hősei. Hegedüs Lóránt azzal jött, hogy „az ördög nem is olyan fekete” — és rájött, hogy sokkal feketébb. Azzal jött, hogy viruló gazdasági vegetációt lehet teremteni a gyűlölködés világának fekete szikláin is — és rájött, hogy nem lehet. Nem lehet és a Hegedüs Lóránt szomorú csalódása nehezedik mindenkire, aki azt hiszi, hogy mégis lehet. Nem lehet — és a Polgári Párt liberalizmusa se lehet élő erő és alkotó erő és össze kell zuzódnia, mint minden alkotó erőnek, amely a rombolás kurzusában alkotni akar. Tisztelettel köszöntünk nem egy régi liberális politikust az új Polgári Pártban — de ha az új párt a reakció egységes pártjának hadkiegészítő területe lesz, vagy ha abból indul ki, hogy Vass és Tomcsányi és hűveik fogják lebontani az antiliberalizmusnak azt a bástyarendszerét, melyet ők emeltek, vagy őriznek; s ha az új párt „corpus separatuma” lesz az egységes pártnak, aminthogy félünk, hogy a dolog természeténél fogva az lesz, ha meghódol ama kormánypárti nagyságok előtt, akik büszkén vallják a kurzus oeuvrejeit . . . ha figyelő hadállásából, nagyatádi Szabó Istvánként, nem fog kilépni, „nehogy a helyzetet felborítsa” . . . ha harcierejének hevét nem a kormány, hanem a többi liberális párt ellen fogja fordítani . . . akkor a szabadelvűség számára ez a párt nem *valeur*.

. . . De nézzük a helyzetet a liberalizmusnak nyers taktikai szempontjából. Valószínű, hogy az új párt részt vesz, még pedig külön listával, a budapesti lajstromos szavazásban. Föllel tehát Budapesten — ahol a szabadelvűséget nem kell megszervezni, ahol a szabadelvűséget csak megbontani lehet egy új párttal. Ki ellen és mi ellen szervezkedik tehát az új párt Budapesten? Szervezkedhetnek elöljáróban Vármányi ellen, aki harmin-

szándékán át egyetlenegyszer sem eslelt a porba a liberális lobogóját, akkor sem, a rettenetes időkben sem, mikor nyomorúságos honfajanságban bolyongott, süllyben még a gyalázkodás és üldözés rivalgásával. Szervezkednek tehát — akarva, nem akarva — Vársonyi kispolgári demokráciája ellen, amely a hatalmas és régi szervezeteiben él, de szemben állnak Bárczyval, Ugronnal, Sztérynyivel, Rassayval, a függetlenségiekkel is. Kik állnak mellette? Fel kell vetnünk a kérdést, bármilyen kényes is. Nem tudjuk, de az mondják, hogy mellette áll a kormány passzivitása. Az a tény állna mellette, hogy a kormány a párt listájával szemben nem állít külön listát. Más szóval, az az érv, amelyet Gömbösék, Wolffék mozgatnak, az erőátvitel törvényéncél fogva polgári párti erővé liberalisodna át. Ne értsenek félre — mi nem is ezt a passzív támogatást kifogásoljuk, nem magát a paktum gondolatát. De paktáljon a párt oly kerületekben, ahol más, a kormánnyal élesen szembenálló liberális pártok számára reménytelen a küzdelem. Paktáljon olyan kerületekben, melyekben forradalmi liberalizmust jelent a Polgári Párt megjelenése; paktáljon ott, ahol rajta csüng minden liberális reménykedés, mert ilyen kerület a vidéken nem egy van. Paktáljon ott, ahol a reakcióval szemben kell lábát megvetnie és nem a mindenninnen — kívül és belül — szorongatott liberalizmussal szemben. Paktáljon ott, ahol hódíthat a liberalizmus számára és nem ahol csak a liberalizmus terhére lehet hódítani, vagy zsákmányolni. Paktáljon — ez volna hivatása és történelmi missziót teljesít, ha megfelel e hivatásnak — a liberalizmus erősítésére és ne a liberalizmus megbontására. Ha van ereje és valószínű, hogy van; ha van presztízse és bizonyos, hogy van: multiplálja azt önmagának és a liberalizmusnak dicsőségére a vidéken, amelyhez hagyományainak ereje is köti. Nem egy ember jelenik meg a Polgári Pártban, aki díszit, tekintélyt, sőt sulyt és hatalmat ad ama helynek, amelyet betölt, a törvényhozás termében épp úgy, mint azon kívül. A Lukács Lászlók és Vadász Lipótok távolléte a Házból hiányzó, panaszló, vádló távollét volna — szomorú hiány, minél azonban sokkal szomorubb látvány volna az, ha reakció szövetségében bontanák ki újból a 67-es Magyarország liberalizmusának lobogóját. Ez pedig a dolgok mai állása mellett majdnem elkerülhetetlennek látszik. Majdnem! Új reakcionárius pártra nincs szükség: még ha az liberális is és bármilyen tiszteletteljes véleményünk van a Polgári Párt vezérő férfiainak finom judiciumáról: félünk, hogy nem mi, de ők lesznek azok, akik tévednek; mert vannak körülmények, amelyek közt bizonyos dolgokat a legjobb akarattal is csak rosszul lehet csinálni... akár a Hegedüs Lóránt esetében. „Mi várunk és figyeljük, hogy a kormány mit csinál és beváltja-e liberális ígéreteit” — mondja az új párt egyik vezető embere. Várni — valóban, mást nem tehet a párt és mást nem tehet a liberális polgárság sem, amely szintén vár... és vár egyes emberei iránt bizalommal, de a párt iránt mégsem tulságosan áradozó bizalommal várja kialakulását az új tábornak, amelynek egyik vezére az alakuló gyűlés botránya után kijelenti, hogy „ő pedig igazán nem adott okot az ébredők bizalmatlanságára...”

Jókai Mórnak van egy gyönyörű kis meséje a leotungi emberekről. Hajdan az óriások világa volt Leotung, nagy, hatalmas emberek lakták, de valami természeti katasztrófa felborította a hegyeket és vizeket s az ország kijáratát egy rettenetes szikla zárta el; csak egy kis résen lehetett kijutni a világba és ez a rés mindig kisebb lett és az emberek, a hajdan ha-

talmias leotungok egyre kisebbek lettek, már nem is emberek, csak emberkék, hozzákisebbedtek, hozzáaprultak a réshez, hogy kiérjenek a napfényre... Sok hatalmas azálfája a szabadelvűpárti, munkapárti Leotungnak töpült hozzá a réshez, hogy utat törjön a napfény, a dicsőség, a csillagok felé. Néhányan megmaradtak régi méretükben és a liberális közvélemény feszült várakozással figyeli, vajjon felregörgetik-e az utóból az egész fekete lavinát, vagy hozzásimulnak a törpe réshez...

Tomcsányi ügyésze

„Magyarországon van, volt és lesz antiszemitizmus, lesz pedig mindaddig, amíg itt zsidók lesznek. A közhangulatot, amely azt követelte, hogy a zsidók Szamuely akasztófájáért és a románokkal való fraternizálásukért fizessenek; meg lehet érteni”.

1922 március 22-én a budapesti büntetőbíró-ság egy főtárgyalásán ezt a két mondatot egy királyi ügyész mondotta, Miskolczi Ágoston. Nem népgyűlésen, nem korcsmában, nem hordó magasságából hangzott el ez a beszéd. Nem felelőtlen elem, álruhás egyén, felbujtogatott kiskorú tartotta, hanem királyi ügyész. A királyi ügyész, a kormány exponense, Tomcsányi Vilmos Pál megbízottja állapította meg, hogy az antiszemitizmus a zsidók itt-tartózkodásának szükségképen való következménye és hogy meg lehet érteni a közhangulatot, amely egyetemlegesen tette felelőssé a zsidóságot azért, mert a „diktatura vezetői között igen nagy számmal szerepeltek”.

Lehetetlen mély megdöbbenés nélkül feljegyezni ezt az ügyészi beszédet. A csalódások keserű kelyhe kicsordul ettől az ügyészi nyilatkozattól, amely indokoltnak jelenti ki az antiszemitizmust. Szamuely kegyetlenkedéseiről a zsidókat egyetemlegesen teszi felelőssé, a románokkal való fraternizálással vádolja meg őket és érthetőnek találja, majdnem helyesli a pogromot.

Ha nem is általánosítanánk, mint a pogromra uszítók és Miskolczi Ágoston ügyész, akkor mi most kétségbe eshetnénk.

De mi nem esünk kétségbe. Tudjuk, hogy Miskolczi Ágoston ügyész: nem a magyar igazságszolgáltatás, de még csak nem is a magyar ügyészi kar. Ő csak a kormány szellemét képviseli. És azt is tudjuk, miért van antiszemitizmus és... közhangulat Magyarországon. Nem azért van, mert Magyarországon zsidók élnek, hanem azért van, mert még az ügyészek között is akad egy Miskolczi Ágoston, aki az ügyészi emelvényről uszít a zsidók ellen, elfeledve ama tétéles törvényeket, amelyeknek őre kellene, hogy legyen és így csinálja a kurzus politikáját.

Izgatással és rágalmozással vádoljuk Miskolczi Ágoston ügyészt, aki a Szamuely bűnét a zsidóságra keni, mely zsidóság 27 mártírt adott az ellenforradalomban, azzal rágalmoz, hogy a románokkal barátkoztunk és „érthetőnek” jelenti ki az antiszemitizmust. Vádat emelünk!

KOMÁROMI HARISNYAÁRUHÁZ VI., Hegymező-utca 14.

Divatharisnyák minden című-estében. Andrassy-utca mellett.

Numerus clausus

... tud-e aludni Haller István?

I.

Egy veszendő lélek...

Nagyságos Főszerkesztő Ur! Egy veszendő lélek segítségkérője az, amit éppen olvasni fog. Igyekezem nagyon rövid lenni és kérem nagyon, hallgasson végig.

Hatodféléves orvostanhallgató vagyok Prágában, ahol nincsen numerus clausus. A háború végén folytattam félbehagyott tanulmányaimat s letettem az érettségi vizsgát azinjeles eredménnyel. Magyar egyetemre azonban nem iratkozhattam be 1919 októberében, hanem külföldre szorultam! Akkor az apám vagyonos borkereskedő volt...

Az apám lassan tönkrement. Sok bora veszett el Izsákon és Lajosmizsén. Mignem egy szép napon egy a Britannia-szállóból jövő idézésnek nem akarván eleget tenni, utlevél nélkül, egy szál ruhában indult utnak s jutott el Prágáig, ahol igazolván felvidéki illetőségét, engedélyt kapott az ott-tartózkodásra. Pénze nem volt. Mindennel megpróbálkozott, de semmi sem ment. Feléltük értéktárgyainkat, majd nélkülözhető ruháinkat, mignem a felvidéken egy borkereskedőnél kapott állást, ahol bort adott el falukon hordószámra — provizióra. Az idei kemény télen ez sem volt lehetséges s a legnagyobb nyomor szakadt reánk. Rengeteget koplaltam Prágában, amíg letettem az első szigorlat három tárgyából a vizsgát „Auszelchnung“-gal s február 10-re volt kitűzve a negyedik vizsgám. Február elsején táviratot kaptam Pestről, hogy anyámat törött lábbal szállították a mentők a Zita-kórházba, amelynek 59. számú pavillonjában fekszik jelenleg is. Gyermeki kötelességemnek tettem eleget, midőn jóbarátaimtól kölcsönzött 200 cseh koronával Pestre jöttem, hogy segítségére legyek. Az idő telt és én nem tudtam visszautazni. Ekkor fordultam a nagyságod nagyrabecsült lapjához, amely ezer korona segélyt utalt ki számomra. Ez a pénz elegendő lett volna arra, hogy eljussak Prágába, de én nem bírtam anyám nyomorát nézni és 200 koronáért ennivalót vettem neki s a maradék már nem volt elég. A szigorlat elmaradt. A pénzt anyámnak adtam, én meg Debrecenbe jöttem nagybátyámhoz, aki szegény köztisztviselő léte, örömmel látott vendégének fogadott.

Vártam, hogy az apám küld majd pénzt, de pénz helyett könnyektől áztatott levelek érkeztek: nincs!

Két hét múlva vége a félévnek, ha nem vagyok ottan, elvesztem a szemesztert, s nem tudok szigorlatozni, pedig az sokat jelent, ha az ember már huszonöt éves.

Éjszakákon keresztül álmatlanul hánykolódom. Apám kereset nélkül, anyám kórházban, magam lerongyolódva. Kétség holmim a ki nem fizetett házbér fejében Prágában.

A tehetetlenség mindennél kinosabb fájdalmában az örüléshez állok már közel. Segítségért kiáltok. Főszerkesztő Ur! Mentse meg. Szerezzen számomra valahogyan 500 cseh koronát, hogy letehessem a szigorlatomat. En egy esztendő leforgása alatt vissza fogom fizetni, ha éjjel nappal is kell majd dolgoznom érte.

Főszerkesztő ur neves gondolatvilágát, érző szívét ismerve, megnyugodottan várom b. válaszát. Alázatos szolgája

Ternyei László,
orvostanhallgató, Debrecen.

II.

És a bécsi háromszázak...

Harmadik éve már, hogy a numerus clausus zsidó ifjak százait szórja szerteszét a világban. Miért? Mert érzik, hogy joguk van kivenni részüket a kulturális életből, hogy reátermett tehetségük ösztökéli őket, hogy tudományos pályát töltsenek be a társadalomban. Nehéz és súlyos ez a vállalkozás, de úgy hisszük, ha sikerül és ha ennek a sikernek a kivívásában a magyar zsidó társadalom is ki fogja venni a részét, úgy testvéreink mint végzett emberek térnek vissza és úgy mint eddig is, számtalanok a magyar névnek érdemet fognak szerezni.

Háromszáz magyar zsidó egyetemi hallgató küzdök itt ma Bécsben a legnagyobb nélkülözések közepette — háromszáz magyar zsidó ifju, akik csak azért nem látogathatják a magyar egyetemeket, mert egy bűnük van — az, hogy zsidónak születtek. Destruktív voltuk dacára kivették részüket akkor, amikor a haza védelmére fegyvert kellett fogniok — orosz fogságban sanyalódniok, olyan háromszáz testvérünk, akik sohasem politizáltak.

Háromszáz testvérünk a kultúráért küzdő emberek szótlan, büszke hitvallásával állják a nyomor és üldözöttség minden szenvedését. Most, amikor a tandíjak horribilis felemelése, a megélhetés nagy megdrágulása komolyan veszélyezteti tanulmányuk folytatását — az inség legsötétebb órájában fordulnak az otthon levő véreikhez segítségért.

Az utolsó órában, mikor már két-három évi nélkülözés után tanulmányaik befejezése előtt állanak, kénytelenek felhívni a magyar zsidó társadalom figyelmét arra, hogy segítsenek rajtuk. Amint egy hozzánk érkezett levélben írják: „Segítsetek, nehogy eddigi küzdésünk, szenvedésünk hiábavalóvá váljék! Segítsetek, hogy áthasson minket, áthassa küzdelmünket a Hozzátok tartozás édes, meleg tudata.“ Hiszszük és bizunk benne, hogy visszhangra talál fiaink jajszáva és a magyar zsidó társadalom segítségükre siet. Mert megérdemlik a kultúrának eme néma mártirjai, hogy felkaroljuk őket, emberbaráti, hitsorsosi és hazafias kötelességünk rajtuk segíteni.

Hiszszük, hogy eljön az idő, amikor ezek a mi nyomorgó véreink közül lesznek olyanok, akik dicsőséget fognak hozni nemcsak saját nevükre, hanem azokra is, akik adakozásukkal siettek segítségükre.

Adományokat a nyomorgó bécsi magyar zsidó egyetemi hallgatók számára az „Egyenlőség“ vesz át és nyújtáz.

Dr. Buchwald Henrik orvos,

a „Magyar Zsidó Főiskolai Hallgatók Segélyző Egyesülete Bécsben“ elnöke.

(Wien, IX., Hernalsgürtel 30/28.)

III.

És Prága...

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

A Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége a hozzá benyújtott kéresemmel Önökhöz utasított, mint akik a külföldön élő és tanulmányaik folytatásáért a legnagyobb nyomor elszenvedő egyetemi hallgatók szomorú ügyét nemes szeretettel karolják fel és őket anyagi támogatásban részesítik.

Szegény, összetört, egyedülálló özvegyasszony vagyok. Egyik fiam a prágai egyetemen tanul, ha ugyan azt a küzdelmet, amit ott a rettenetes nyomorral folytat, tanulásnak lehet nevezni...

Másik, kisebbik fiam már hónapok óta súlyos beteg fekszik, az ő kezelgetése felemészttette immár minden erőmet.

Ebben a rettenetes helyzetben Prágában tanuló fiam segítségére teljesen képtelen vagyok, hiszen magamat és beteg gyermekemet sem tudom már föntartani.

Pedig segítség nélkül fiam tovább tanulni képtelen.

A nyomor kényszerítő hatása alatt fordulok mélyen tisztelt Szerkesztő Urhoz, s kérve-kérem, hogy havonként bizonyos összeggel fiam tanulását biztosítani kegyeskedjék.

Tudom, hogy könyörgésre nincs szükség Önöknél, akik a szerencsétlenek istápolásánál annyszor adták tanulóik forró áldozatkészségüknek s meg fogják akadályozni, hogy egy szegény, tanulni vágyó fiut a végső nyomor pályájától és a tudománytól elszakítsan.

Abban a reményben, hogy kéresemmel nemes, megértő szívekre találok, vagyok előre is hálás tisztelője

Özv. Kiss Hugóné,

Debrecen, Kandia-u. 18.

Fiam címe: Julius Kiss, Deutsche Technische Hochschule. Husová 5.

Lopakodásban

beszerzhető kárpótlási és más jogok, valamint a magyar államnak a magyar névnek érdemet fognak szerezni.

VIKTORIA-éremért

Klauszálka 24. sz. Vasútiállomás melletti Szombathelyi úton.

IV.

Es itt, Budapest...

A főiskolai hallgatóság zöme — mint azt Vázsonyi Vilmos egyik legutóbbi beszédében oly meghatározó szavakkal ecsetelte — a középosztály, a „dolgozó szegények” köréből került ki, ahol a szülők megvonták maguktól minden örömet, kedvtelést csak azért, hogy gyermekeiket kitaníttathassák, ma azonban ez az osztály oly kétségbeejtő helyzetben van, hogy a legszükségesebb élelmet és ruházatot sem tudja megszerezni s egész családja fenntartására rendelkezésére álló jövedelme sem volna elég ahhoz, hogy csak egy főiskolai hallgató gyermekét elláthassa. Mert a „numerus clausus” nemcsak ifjaink százait rekesztette ki a tudomány csarnokából, hanem szellemét mindennemű kedvezménytől megfosztotta és megfosztja ma is azokat, kiket a rostáláson keresztül engedett. Semminemű állami, akár külföldi, akár belföldi társadalmi támogatásban nem részesülhet a főiskolai hallgató, ha zsidónak született, mert ezek kiosztása a főiskolai ifjúsági egyesületek útján történik, melyeknek pedig zsidó tagja nem lehet. A „diáknapiak” gyűjtésének eredményéhez a zsidóság az 5%-ot sokszorosan meghaladó arányban járult, de belőle zsidó diák egy fillért sem látott s míg másvallású társai havi 900 K pénzsegélyt, ingyen menzát, beiratkozási és szigorlati segélyeket s ruhaneműket kapnak, addig a zsidó diákok mindebből kizárattak. Minden erejüket megfeszítik, egyezkednek magukon segíteni, külön munkát végeznek, órákat adnak, éjt, nappalt feláldoznak, de mit ér mindez, amikor pl. az abszolvált orvostanhallgatónak, hogy utolsó szigorlatait lefizethesse s diplomáját megkapja, 3000 K-t kell lefizetnie. Rövid idő alatt minden energiáját összeszedve pótolja a háborús évek mulasztásait s most nem tud levizsgázni, mert nem képes a szükséges összeget előteremteni. S ugyanez a helyzet az ismételtén újabb és újabb 100%-al felemelt tanulmányokkal, beiratási, laboratóriumi díjakkal, könyvekkel, taneszközökkel. Hol marad a lakás, étkezés, ruházkodás — vagy erről talán ne is beszéljünk — de legalább a foltoztatás?

Kétségbeejtő a nyomor, napról napra fokozódik.

Nem engedhetjük őket elpusztulni! Az Egyenlőség ki próbált, nemeslelkű olvasóközönsége, az egész magyar zsidó társadalom, most is tudni fogja kötelességét, át fogja venni ennek a kérdésnek teljes súlyát, jelentőségét s amikor edományaival meg fogja menteni sokat szenvedett ifjainkat, egyúttal erős, megacélozott és méltó szellemi vezérekhez fogja juttatni a jövő generációt.

Ernst Ernő,

a Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Szövetségének országos elnöke.

V.

Es mégis...

Vérző szívvel, legázolt öntudattal fordulunk hozzád, magyar hazánk! Mert magyaroknak érezzük magunkat. Tied minden reményünk, aggodalmunk. Mindennapi súlyos gondjaink eltörpülnek, mikor szomorú jelenetet, kődös jövődet vizsgálja elborult tekintetünk.

Messze elsodorlatva szülőhelyünkötől, ellenséges idegenek közt körülvéve erősebben, tisztábban él bennünk az irántad való szeretet, mint annakelőtte.

Szenvednünk kellett magyarságunkért, — megkétszereződött tőle magyar öntudatunk.

Es mégsem üthetünk büszkén mellünkre és vallhatjuk, hogy neked, letörtén, de büszkén szenvedő anyánk, fiad vagyunk. Bárhol és bárkinek is tennők — csak gunyos mosoly lenne a felelet.

Es sajnos, e mosoly a legigazabb felelet arra a kérdésre, amelyet naponta aggódva teszünk fel, hogy vajjon magyarok vagyunk-e vagy sem.

Nem vagyunk-e kitagadott mostoha gyermekeid, hazánk?

Nem a numerus clausus ránc nére sanyaru következményei fájnak nekünk. A ténye ostorcsapás hazafiúi öntudatunkra.

Nem tanulásunk, megélhetésünk, érvényesülésünk megszerzése keserves, hanem az, hogy nem vagyunk egyenrangú magyarok.

Magyar voltunk perzselő lánggal és lelkünkben. Vágyunk szülőföldünk után. Szeretjük ezt a kicsi, becsületet, oly sokszor szűrt magyar népet.

Mit szenvedünk? Ártunk kineknek? Ha voltak is megelégedések, az is csak ideiglenes.

Tárd ki, hazánk, őlelő karjaidat és mi mostoha fiad velekedve igyekszünk minél hűbb, minél odaadóbb gyermekeid lenni...

Steiner György,
a brünni műegyetem hallgatója.

A magyar zsidó nők vallásos és szociális munkája

Megalakult a Magyar Izraelita Nőegyletek Országos Szövetsége.

A Magyar Izraelita Nőegyletek Országos Szövetsége március 16-án, csütörtökön délután tartotta az Omike helyiségeiben szili Stein Manoné elnökle alatt alakuló közgyűlést.

Ez alkalommal a fővárosi összes nőegyletek és pedig a Pest Izr. Nőegylet képviselőiben keménymihályai Deutsch Antalné elnök, Spitzer Edéné előjáró, dr. Fischer Gyuláné, dr. Friedl Adolfné, Stiaseny Emilné és Steiner Arturné, a Budai Izr. Nőegylet képviselőiben özv. Friedmann Guszlávné elnök, Hirsch Sománé és dr. Kiss Arnoldné, az Újpesti Izr. Nőegylet képviselőiben dr. Kálmán Ödönné elnök, Ehrenwald Lászlóné és Székely Miksáné alelnökök, dr. Venetianer Lajosné, Tihanyi Gézané, Klein Gáborné, Braun Miksáné, Brichka Károlyné, Kunsztler Miksáné, Friedmann Miklós, Kálmár Károlyné és dr. Steiner Henrikné vál. tagok, az Újpesti Izr. Leányegylet képviselőiben dr. Venetianer Piroška és Székely Ella elnökök, az V. ker. Izr. Nőegylet képviselőiben Eichbaum Mórné elnök, Salgó Izóné alelnök, dr. Weiss Sámuelné, Lorber Zsigmondné, Gergely Adolfné, Palotay Hugóné, Steiner Marcellné, Viszter Ernóné, Elek Oszkárné, Schwarz Ignác és Klein Józsefné választmányi tagok, a VII. ker. Izr. Nőegylet képviselőiben Grünfeld Miksáné és dr. Hevesi Simonné elnökök, Weinberger Jakabné alelnök, Deutsch Ferencné és Újhelyi Gézané választmányi tagok, a VIII. ker. Izr. Nőegylet képviselőiben Hajdu Jenóné elnök és Sebestyén Miksáné alelnök, a VIII-IX. ker. Izr. Nőegylet képviselőiben Löw Sándorné elnök, Rosner Rudolfné és dr. Zahler Emilné alelnökök, Hoffmann Samu, Rajna Sándorné, Eisler Oszkárné, dr. Szirtes Alajosné, Glück Arnoldné, dr. Gábor Arminné, Katona Mihályné, Sugár Lászlóné, Rosenberg Sándorné, dr. Farkas Józsefné, Richel Miksáné, Schlesinger Sándorné és Braun Dávidné, a X. ker. Izr. Nőegylet képviselőiben özv. Friedmann Vilmosné elnök és Boschán Arturné alelnök, a Zuglói és Erzsébet királyné-uti Nőegylet képviselőiben Rottenstein Mórné és Herczeg Zsigmondné elnökök és Grosz Józsefné titkár jelentek meg. A budapesti vidéki nőegyletek közül a rákospalotai, rákoszentmihályi, rákosligeti, erzsébetfalvai, kárpási nőegyletek képviseltették magukat. A vidéki nőegyletek közül az abonyi, albertlőrinci, tapolcai, váci, veszprémi, zalaegerszegi, hajai, bicskei, gödöllői, ceglédi, egri, miskolci, kiskunfélegyházi, szegedi, turkevei, tiszafüredi, szigetvári, nagykanizsai, mohácsi, kisújszállási, jászberényi, jászárokszállási, hódmezővásárhelyi, hatvani, győri, csurgói, balmazújvárosi, kaposvári és keszthelyi jelentették be csatlakozásukat. A többi vidéki nőegyletek nap-nap után írásban jelentik be csatlakozásukat. Azonkívül felekezeti életünk sok kiválósága és a többi felekezeti egyesület vezetőemberei jelentek meg, úgy hogy az alakuló közgyűlésen több mint kétszáz delegátus vett részt.

Szili Stein Manoné lelkes elnöki megnyitója után napirend előtt dr. Baracs Marcell, az Omike elnöke üdvözölte az Omike elnökség nevében a megjelent kiküldötteket, majd dr. Hevesi Simon főrabbi ismertette az Omikének a Szövetség érdekében kifejtett előkészítő munkálatait. Dr. Neumann Arminné visszapillantást vetett a Szövetség megalakulásának tíz év előtti kísérleteire és a Szövetség működésének nagy fontosságát hangsúlyozta. Dr. Kiss Arnold budai főrabbi a budai kerület és Veszprém városa, dr. Venetianer Lajos újpesti főrabbi pedig Újpest nevében üdvözölte az új alakulást. Dr. Weiller Ernő főtitkár a Szövetség alapszabályait ismertette, melyből Felner Leóné azt az óhaját fejezte ki, hogy a Szövetség elnevezésébe a magyar szó is belekerüljön, amit a közgyűlés lelkesen magáévá tett. Dr. Csörgő Hugó, dr. Deutsch Ernő főorvos és Szirmai Oszkárné hozzászólása után a közgyűlés az alapszabályokat egyhangúlag elfogadta és a Szövetség megalakulását határozottan kimondotta. Ezután a választások következtek.

Az alapszabályok értelmében a Szövetség kebelébe tartozó összes vidéki nő- és leányegyletek elnökei az elnökségnek hivatalból tagjai lettek. Azonkívül 25 tagú igazgató-tanácsot, amelynek hivatalból a Szövetség kebelébe tartozó összes nőegyleti delegátusok ugyancsak tagjai és ötven tagú központi választmányt választottak.

A választások után szili Stein Manoné elnökasszony ismertette a Szövetség programját részletesen, különösen kiemelve, hogy a Szövetség célja az országban, valamint az elszakított területeken működő zsidó nőegyletek és leányegyletek között autonómiajuknak teljes érvényesülését, a magyar nemzeti érdekek, a szociális munka és a vallási szellem ápolása és megerősítése céljából közös tevékenységre egyesíteni. E célból először a Szövetség feladata a fővárosi elszakított központokból szervezett nyaralásoknak propagálása.

A beszéd befejeztével dr. Hevesi Simon az új elnököt és a Szövetség egész vezetőségét üdvözölve, a Szövetség működésére nagy bizalmat fejezt ki. A közgyűlés végül a budapesti nőegyletek vezetői az Omike Manoné elnökasszonnyal és a közgyűlés helyiségében a vidéki nőegyletek kiküldötteivel megvacsoráltak. Az alakuló közgyűlésen a Manoné elnökasszony a Magyar Izraelita Nőegyletek Országos Szövetségének elnöke.

— Mi fájt Kontra Aladárnak? Miként az ország minden zsidótemplomában, úgy a kecskeméti zsidótemplomban gyönyörű, magasztos ünnepély folyt le március 15-én. Az óriási templomba csak úgy zúdult a rengeteg ünneplő embertömeg. Oly zsufolt volt a templom, hogy a közönség még a padok közti utakat is ellepte. Mélyen meghatva, lelkükben erősödve távoztak. A közönség 80%-a nem zsidó volt. Ez fájt nagyon Kontra Aladár ref. lelkésznek, volt képviselőnek s miként a „Kecskeméti Közlöny“ írja, a kecskeméti „egységes párt“ aznapi vacsoráján „frenetikus hatással beszélt az ébredő nemzeti lélekről s egyben erősen megbélyegezte azokat, akik a Kossuth-szobortól a zsidótemplomba vonulással rontották meg az ünnepeit“. — Ő ezek a márciusi hősök! . . .

Az utolsó transzport

Egy kis, csöndes óbudai házba vitt nemrég az utam. A régi épület tatarozták, a falak már patyolatban ragyogtak, mint a tavaszi nap, mely megelégedetten sütkezett rajtuk. Az udvarban virágoknak ágyát ösött egy ifju ember. Szorgosan tett-vett, bár a ballába kissé hátráltatta munkájában, mert kurtább volt a jobbiknál. A háborúból maradt meg kurtának. A nyitott tornácon a kertészkedő legény bátyja sütkezik a napban. Olykor köhécsel. Már nem nagyon lényegesen köhécsel. Csucshurut. A háborúból maradt meg... De azért mind a ketten füttyörésznek. Dallal és napfénnel kell a ház. Valakit várnak, jön messziről. Neki tatarozzák a házat, övéi lesznek a virágok. Kiaggatják a tornácra a várt vendég ruháit, hogy hadd érje őket új, szép, jövődő napok melege. A cipői is katonás rendben állnak kint a tornácon egymás mellett. Az egyikből sánját huz ki gondos asszonyi kéz. Le kell szoknia a cipőnek a sánjáról, hazajön a gardája, a Marci, a fiuk bátyja: Biró Marci, a híres Papp-különmény hős főhadnagya, aki sokszor megsebesült, akit még többször kilüktették, aki hat év óta Szibériában sirnylődik, akit a bolsevisták tuszként nedves börtönbe vetettek, aki nemrég kiszabadult, utban van hazafelé s akitől levél jött, hogy már Moszkvába ért. Az van a levélben, hogy mindent el akar majd felejteni: véres sebeit, megfagyott éjszakáit, éhségbe ájult napjait, sóhajba szakadt hónapokat, kínokba torzult éveket. Mindent el fog felejteni Marci, csak még egyszer akar otthon lenni, az anyja vetette fehér ágyban pihenni . . .

Egy kis, pici ember is van a tornácon, a bölcsőben gögicsél, az apja beszélget vele, a kis emberpalánta hunyorgat, még nem bírja nagyon a napot. A nevetéshez jobban tud. Az apjára kacag. Az apja boldogan mosolyog a gyerek miatt meg a Marci sógor miatt, aki jön, aki már utban van . . . A legendás Galambos őrmester a gyerek apja. Fürdenek a tavaszi napfényben s a várakozástól boldogok: a két rokant testvér és a sógor, Galambos őrmester.

. . . Holnap jön az utolsó előtti transzport, a tuszok. Körtük lesz Marci is. Erre gondol a házban mindenki. A holnap eljött, de Marcit nem hozta magával. Izenetet hoztak, hogy Moszkvában maradt Marci. Várnia kell a következő transzportra, az utolsó, mert még egy kissé gyengélkedik. Beteg volt . . . Tífusz, kiütéses, de jól bírja. Az utolsó transzporttal biztosan hazatér Marci . . .

. . . Még nem jött meg az utolsó transzport, de már kaptak levelet Moszkvából. Pecsétes levelet, a zsidók hitközsége írta. Marci hazatért nyolc esztendő szenvedéséből, hat év szörnyű várakozásából hazatért . . . utközben tífuszban, kiütéses tífuszban Moszkvában hazatért . . .

. . . Mindenki sir az udvaron, csak a legendás Galambos őrmester csöpp gyereke mosolyog. Marcira gondolunk s magunkra, magyar zsidókra, akiket meggyaláztak. Kis Galambos! Neked vagy a fiadnak egyszer majd át kell lépned a Kárpáthágón, te kell majd szállnod a Mátra tetejébe, át kell majd kelned a Maroson. Vigán indulj majd erre az útra, hogy az apád és az anyád lásson békés, boldog és ne gondolj majd ránk, magyar zsidókra, a meggyalázottakra, akik nem tudnak felejtkezni.

Futó Gyula.

További eljárástól egyelőre eredmény nem várható . . .

A tavalyi izzáki vásáron tulajdonképpen megverték és kirabolták több zsidót. A panaszosok most a következő elintéző végzést kapták kézhez:

1921. k. 3891/18. szám. A kecskeméti kir. ügyészségtől. Határozat. A Hechsfelder Géza, Pollák Emil, Langermann Gábor, Langermann M., Fodor Dezső, Frankl Mór, Wollner Sándor, Groszmann Sándor, Grossmann Vilmos, Erdős Andor, László Mihály, Fehér Samu, Markstein Lipót, Kransz Vilmos, Lusztig Izidor sértettek sérelmére elkövetett lopás büntetési tárgyában folyamatba tett nyomozást a Bp. 101. § 3. pontja alapján megszüntetem. Erről a nevezett sértettekkel azzal értesítem, hogy a tettesek nyomára vezető újabb adatok felmerülte esetén az eljárás a Bp. 44. §-ának képest tovább fog folytatatni. Egyébként jogukban áll sértetteknek ezen határozat kézbesítésétől számított 8 nap alatt a vád képviselőjét átvenni s e célból határozatom felmutatása mellett a kir. törvényszék vizsgálóbírójánál jelentkezhetnek, vagy a budapesti kir. főügyészséghez folyamodniok jogukban áll, folyamodniokat azonban ezen kir. ügyészséghez kell benyújtaniok, vagy jegyzőkönyvbe mondaniok.

Indokok: Izsákon, 1921 július 17-én az országos vásáron keletkezett zavargás során főntnevezett sértettek több ezer korona értékű ingóságait nyílt helyről ellopták. A feljelentésben tettesek nem voltak megnevezve. A tettesek vagy részesek kiléte a nyomozás során sem volt kitudható. Minthogy a további eljárásból egyelőre eredmény nem várható, a tettesek nyomára vezető újabb adatok felmerülteig a nyomozást a Bp. 101. § 3. pontja alapján meg kellett szüntetnem. Kecskemét, 1922. évi január hó 13-án. Makkai s. k. kir. ügy. elők. A kiadmány titkár: Földi Zalmond s. k., írófőtiszt.

„Egyébként jogukban áll a sértetteknek . . .“ A sértetteknek az is „jogukban áll“, hogy a vásáron — miniszterileg garantált személy- és vagyonbiztonsággal — megjelenhessenek . . .

Mindis

En nem számoltam: hányan voltak — Csak azt tudom, hogy gázolátok térdig Ti is a hóban, sárban, vadvizekben S csonttá fagyott a ruha rajlatok . . . Véniszapos pocsolyák szörnyű szennye, Pergőtűzek pernyéje, füstje, mocska S dögvész párái az állati létnek: Épp úgy verődtek a ti arcotokba . . . Szapnell süvített fejetek fölött is, Ha állt a bál, a magnum áldomás — Julott golyóbúl és jutott grandtáit, Ki nem került a gyilkos légnymás. Ti is úgy rothadtatok temetetlen, Emberavarként levélavaron . . . S kemény kővén titeket is megörölt A fogság, a bús morzsoló malom . . . Hitem szerint ti már Istennél vagytok S a menny békéje most a részetek. Haragvó szemmel az ég magasából, Gyarlóságunkra, jaj, ne nézzetek! . . . En a szivemben sirva kaddist mondom: Ma értek, hős zsidó katonák, S mint zálogot az örök igazságra: A könnyelmet néma odom át . . . Nincs zsidó bánat és keresztény bánat — Felel a köny, a gyász, a fájdalom . . . (Héja, szent nyugodt hangrög vallásom Mátort-meghallgatni ezen a napon . . .)

ME.

Zsidót akar látni...

Korányi Frigyes báró Komáromban programbeszédet mondott. Komárom a határon van és mennél közelebb hatadunk a határhoz, annál inkább értelmüket és lehetőségüket veszítik azok a jelszavak, amelyek a mi belső fajvédő és nemzetmentő politikánk alapját képezik. Korányi Frigyes komáromi távlatból már észreveszi azt is, hogy a „nem akarok zsidót látni” jelszó legalább is annyit ártozott az országnak, és annyira hozzájárult az ország tönkretételéhez, mint a híres linderi antimilitarista jelszó. Valóban nem akartak zsidót látni. Az egyetemen, a mozokban, a trafikokban, a kereskedelemben, a tudományos egyesületekben és az irodalmi körökben nem szívesen látták a zsidót, legkevésbé azonban talán Korányi báró panaszkodhatik az antiszemizmusról zsidó-irtózatára, mert hiszen éppen ő és az ő hatóságai, az adó-kivető bizottságok valóban mindig és mindenkor szívesen látták a zsidót. A hangos fajvédőket nélkülöztük inkább azoknál a hatóságoknál, amelyek az ország anyagi és gazdasági helyreállítására vették igénybe a polgárok áldozatkészségét. „Mikor az ország felépítéséről beszélünk, nem nézhetjük a vallást” — mondta Korányi báró. — Reméljük, ezt nem a maga pénzügyi reszortjában értelmezi csak. Azért tesszük fel ezt a kérdést öccsünk eljához, mert ő is, valamiképpen a többi liberálisok, sohasem lép túl az általános szöveg keretein. Hajlandó megbocsátani annak a zsidónak, akinek a mellén vitézségi érem ragyog és akinek a gyermeke elesett a harctéren. Azonban még ő sem, még a liberális Komáromban sem, még a választók bizalmáért folyó küzdelemben sem tartja szükségesnek, hogy a zsidóságot két és fél esztendő alatt ért jogsérelmek orvoslásáról, a numerus clausus eltörléséről, az elvelt trafikok és mozik visszaadásáról beszéljen. Az ő liberalizmusa is két és fél esztendő felekezeti gyűlölség romhalmazán épül, ő is kegyes bocsánati elveket hirdet és ő sem hirdette ezeket az elveket akkor, amikor egy felekezeti gyűlölség tüzetől izzó nemzetgyűlés füstös és kormos légkörében kényelmesen foglalt helyet a bársonyszék nyugalmas ölében...

Mivel bízzák meg az ifjúságot?

Az Ébredő Magyarok Egyesülete Kunszentmiklóson, 1920. évi április-hó 11-én propaganda-gyűlést tartott. A gyűlés szónoka dr. Förster Lajos főszolgabíró volt, aki azt mondta, hogy a zsidókat este el kell zavarni a községből és ezzel a hazafias feladattal az ifjúságot bízni meg.

Az „ifjúság” eleget tett a főbíró megbízásának és este 10 órakor bezörgött hozzá, hogy mikor kezdhetik? A főbíró azt válaszolta, hogy zörgessék fel a zsidókat, zavarják őket, küldjék Palesztinába és köpjének rájuk, ha valamelyik ellenszegül, azt pofozzák meg...

Emiatt a kecskeméti törvényszéken *izgatás* címén eljárás indult meg dr. Förster Lajos főszolgabíró ellen B. 4212/1921. sz. alatt. A vizsgálat folyamán Förster a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy ő a gyűlésen nem izgatott; az igaz, hogy este bezörgettek hozzá, de ő csendre intette az „ifjúságot” és amikor azt kérdezték tőle, hogy megpofozzalják-e a zsidókat, ő azt felelte, hogy ahhoz semmi köze.

Az „ifjúság” megértette a szót. Elindultak az est sötétjében. Először betörték Bauer József zsidó kereskedő házának kapuját, behatoltak a lakásba és Bauer Józseftől cigarettát követeltek. A cigarettát megkapták, erre föl hívták Bauert, hogy fölörán belül hagyja el a községet. Felfeszítették közben az üzlet kirakatát, onnan az árukat elvitték.

A nyomozás során a detektívek kihallgatták Nagy Jánost, aki jelen volt az EME gyűlésén, hallotta Förster beszédét és részt vett az ifjúság feladatának elvégzésében. Emlékezete szerint jelen voltak Kelemen János, Szűke Gábor,

Torma Mihály, Bakó József és Szabó József kunszentmiklósi lakosok.

Ezeket is vallatták a detektívek, de ők a terhekre rótt felbuzdulásokat nem ismerték be. Az egyik „csak” figyelmeztette a zsidókat, hogy menjenek Palesztinába, a másik csak kíváncsiságból ment oda, a harmadik csak a városban sétált, a negyedik csak a kocsmában ivott...

Ezen a kedves tavaszi estén felzavarták Bauer Józsefet kivül özv. Fletscher Ödönét, Krausz Zsigmondot, Bleier Lajost és Reisz Jenőt.

Valamennyivel hasonlóan vitézül jártak el. Rablás és lopás miatt eljárás indult meg a tulbuzgó „ismeretlen” tettesek ellen s még ma is indul, ha közben nem állt meg...

(v. d.)

Gyöngyszemek a talmudból és a midrásból

Irja: Szabolcsi Lajos

A kard ellen mi az olajlámpával küzdünk.

(Ez a mondás bizvást lehetne mottója Izrael évezredek küzdelmeinek. Eredeti szövege a babilóniai talmud Szanhedrin traktátusának 94/b oldalán olvasható, még pedig ilyen formában: „Chizkijah király olajlámpát, amelyek ott égtek örökkön a zsidó iskolákban és a zsidó tanházakban, törték szét a zsarnok Szanhérib jármát.”)

Mert Chizkijah király idejében Izrael fiai és leányai a Tannal foglalkoztak, nem volt köztük tudatlan és nem volt műveletlen. Dántól Beér-Sebaig, — szól ugyanitt a talmud — Gabbathatól Antipatrisig nem akadnak tudatlan, analfabéta emberre. A tanházakban folyt a tanulás és a munka, a studium mecsei ki nem hamvadtak sohasem.

És ezért nem tudott a zsarnok hódító, az asszír Szanhérib erőt venni a zsidóságon, bármily sereggel is vonult fel ellene. Egy népet, mely tanul és Istene tanával foglalkozik, nem lehet karddal és sereggel meggyőzni. Szanhérib és hada szétmorzsolódtak a judai sziklák ércfalán és a judai nép kemény, edzett lelkén. A kard és az olajmécs harcában az olajmécs győzött.)

Melyik gonoszabb ellenfél, te katoná, a csataterén? Az ellenség, aki szembenáll veled? Vagy az áruló, aki temellőled szökik át a tulsó táborba?

Melyik a gonoszabb ellenfeled, zsidó, örök csatában? A zsidógyűlölő, ki szembenáll veled? Vagy a hitehagyott, aki temellőled szökik át a tulsó táborba?

Ismertem egy férfit, aki legyőzött egymaga tizenöt állót. Van-e hős nagyobb nála?

Ismertem egy férfit, aki összeszorította ökleit és hallgatott, mikor gyengébbek gyalázták. Van-e hős nagyobb nála?

Ismertem egy férfit, aki kiejtette a szavakat a tudósok vitájában: „nem tudom”. Van-e hős nagyobb nála?

Csak annyi megbánást mutass, minő a tű hasadéka, — és az Ur máris feltárja előtted a megbocsátás kapuit, melyek nagyok, minő az ég és a tenger.

(Zohar Chodos misztikus könyve.)

Mérő Jenő Butorgyára, Budapest, VII., Rózsa-utca 22. sz.
Kizárólag elsőrendű butorok.

**PYRAM TERPENTINES CIPÓ-
KRÉMET HASZNÁLJUNK**

Irva vagyon? ... Ha kölcsönzöl az én népemnek, a szegénynek ... Mint értsük, mester, a parancsot?

Ezt úgy értsétek, hogy a szegény az Ur népe. Az Isten kiválasztottja a nyomorultak. Az Ő fiai az elhagyottak. Vessétek szívetekbe a nagy zsidó tanítást: Isten kiválasztott népe a szegény emberek..

(E fenséges tan magyarázata és bővebb kifejtése megtalálható Semósz midrásában [Misopotim Rabba, 31. V.]. Ott Izrael kérdést tesz az Örökkévalóhoz: Mondd Ő Urunk, hát ki a te néped? És felel az Ur: a szegények ... Ninesen demokratikusabb tan ennél az évezredek bölcseségénél, nincs magasabb etika e kijelentésnél, mely a vagyontalant és az elhagyottat a Mindenható szent közelségébe emeli. A szegényeken alapul a zsidó vallás, a szegények fiaitól indul ki a tudás és a tan megújodása; a szegényeken áll Izrael múltja. Tanították pedig ezt mestereink évszázadokkal a kereszténység születése előtt és ez valódi zsidó morálnak tekinthető ...)

Zsidók vezetői, tanuljatok Mózesből. Mózes megcsalta az ő népe, fellázadt ellene, aranyborjut formált, míg Ő Istennel beszélt, a szent hegyen. És mégis, Mózes visszatért és mikor látta, hogy Izrael ellene tör, nem állt bosszút és nem vádolta be őket, hanem elkezdte engesztelni az Örökkévalót, és még ő, a megcsalt vezér, ő, akit a zsidóság cserbenhagyott, még ő esdekelt a bűnös Izraelért. Így fizetett a hűtlen népnek azzal, hogy megmentette a pusztulástól, azzal, hogy megszerezte nekik Isten kegyelmét. Mikor értek fel Mózeshez, ti zsidók vezérei, kik meggyűlölitek népeteket, már ha csak egy engedetlen szót is hallotok tőle? Kik elfordultok Izraeltől, ha ellentmond néktek? Kik bevádoljátok ezt a népet gyűlölői előtt, ha nem hi-zellegnek nektek eleget?

Adler Ilés elmondja amerikai útjának emlékeit az Egyenlőségnek

III.

— Ma arról fogok beszámolni, hogy milyen a vallási élet Amerikában. Amerikát a szabadság hazájának nevezik. A vallás ott összes vonatkozásaiban: magánügy. Az egyház különváltsága az államtól teljes. Ezek után azt lehetné az ember, hogy a felekezeti élet elhanyagolt, a templomok üresek, a vallás nagy problémái iránt közömbös-ség uralkodik. Az amerikaiak életmódja is olyan, hogy ez a feltevés alaposnak látszik.

— Mert azt nem szabad hinni, hogy Amerikában szülni tejjel az élet. Amerika, a szabadság hazája, az örnö-nyű igába hajítja polgárait. A munka igájába. Ami lthon folyik: szelid gyermekjáték ahhoz képest, amit az amerikai vív az élettel. Heves és kemény küzdelem az, reggel-től estig a kenyérért, testet-lelket egyaránt kimerítő. Az amerikai napját a pénzért való harc tölti ki. Munkája el-vonja őt a családi körtől, amely sokkal kevésbé benső-séges, meghitt, mint lthon, minthogy a családfő, de tul-nyomórészt a család többi tagjai is naphosszat távol van-nak hazukról munkában. Az este a pihenés. De ezt sem

unnon, családi körben tölti el az amerikai, hanem köny-nyű szórakozásban. Miután befejezte napi robotját, esti mulatsága után rohan. Shakespearenek, a klasszikusok-nak, a komoly műfajoknak ott nincs közönségük. A na-héz munka után az amerikai bolondságokra, mulatságon látványosságra vágyik. Ezért kevés az u. n. komoly szin-ház és tömérdek a mozi Amerikában. A pénz és a mulat-ság után való hajszában azt lehetne hinni, hogy az ameri-kai teljesen megelégedezik a magasabb eszményekről, a hitről, a templomról. Ennek azután pontosan az ellenke-zőjét tapasztaltam.

— Nem lehet összehasonlítani az amerikai viszonyo-kat a hazaiakkal. A vallás, a papok iránt ott számszor nagyobb tisztelettel viseltetik a hívők serege, mint it-thon nálunk.

Vallásosság dolgában mi messze elmaradtunk
Amerika mögött.

— New-Yorknak zsidó hitközsége nincs. Egységesen megszervezett hitközsége tudniillik. De zsidó hitközségek vannak.

— Körülbelül ezerre becsülöm a newyorki zsidó hit-községek számát.

— Tudnia kell, hogy minden száz ember alapítot-tott hitközséget, congregatiót, építhet templomot, tart-hat isentiszteletet. Ilyen irányu szándékát senkinek sem kell bejelenteni. Ez is: magánügy.

— Sok templomban voltam. A közönség áhítata és fegyelmezettsége meglepett.

A legnagyobb newyorki magyar orthodox tem-
plomban,

az Oháb Czedek templomban például, mely körülbelül akkora, mint a Rombach-utcai zsinagóga, a közönség mint egy ember áll fel, amikor a papok belépnek és amíg azok helyükre nem értek, senki sem ül le. Amikor olyan imákra kerül a sor, melyeket állva kell imádkozni, mint-egy vezényszóra áll fel mindenki. Ezeknek a végeztével ugyanígy ül is le. Amíg az istentisztelet befejezve nincs: helyét senki el nem hagyja. Az imák egy részét a közön-ség együtt énekli a kántorral. Az istentisztelet befejezé-sére is ének — jigdál — szolgál. A taliszt csak utolsó taktusnál teszik le a hivek és csak az ének elhangzása után csukják be imakönyveiket. Ez a fegyelmezettség gyönyörű.

— A hitközségek tulnyomó többsége:
konzervatív.

De az ő orthodoxiájuk modernebb, mint a mi neo-lógiánk. Amerika legtekintélyesebb orthodox rabbija, az Oháb Czedek főpapja: a nagysarlói születésű Klein Fülöp dr. Már tul van a 70-en, kitűnő szónok, kiváló tudós. Mellette működik dr. Drachmann.

— Az Oháb Czedekben meetinget is tartottunk. Ez a meeting este 8-kor kezdődött és éjfélig tartott. Klein Fülöp dr., Drachmann dr., Hartmann dr. bíró, dr. Czuhor Mór és szerénységem beszéltünk ezen a meetingen.

KOHN FÜLÖP Budapest, VII. Rózsa-utca, 20. Telefon: József 7-45. Kizárólag előrendű konyha, előszoba, gyermek és kápraszoba, valamint hálfelrendezésű állandó nagy raktára.

GOLDMANN ILÉS Budapest, V. Vilmos-császár-utca 16. Jellemzői: szigorú, tisztaság, gyorsaság, alacsony árak, nagy választék, mindenféle élelmiszer, ruházat, cipő, stb. Tel.: 1-11-11-11.

A reformzsidók templomaiban

gebürdet, im Punkte des von NAGY
 & EICHNER "W" bezeichneten Stück.
 W. hat mit, dieses Stück mit S. hat.

— A magyar zsidóság halála Bródy Ernőnek. Az előző évek zsidó politikájának Sándor Pál és Vázsonyi mellett, az első sorban küzdő harcosai között Bródy Ernő nevét is bevitték a magyar zsidóság tudatába azok a bátor beszédek, melyekkel a mi igazságunkért sikra szállt. Az ország hitközségei egymásután emelkedett hangú átiratokban üdvözlék a demokrácia és jogegyenlőség vezérharcosát. A gödöllői és makói chevra kadisák, a balassagyarmati és székesfehérvári orth. hitközségek, a turkevei és erzsébetfalvai hitközségek legutóbb dísztagjukul választották meg Bródy Ernőt. A meleghangú átiratokból a következőket közöljük:

„Öntudatos igazságérzéssel, Istenbe vetett hitével azt az eszmét védelmezte, melyért oly sok jelesünk vértanúhalált szenvedett, tényekkel bizonyítva, hogy a háza zsidóság érdemes honpolgári jogainak gyakorlására.” (Makói izr. szentegylet.)

„... Akadt néhány bátor zsidó férfiú, kik szembe szállva az előítélettel, úgy a nemzetgyűlésen, mint a nyilvános társadalmi életben kiküzdeni igyekeztek az üldözött zsidóság igazát és ezáltal örök hála kötelezték a zsidóságot, de az egész művelt világot is.

— Sándor Pál ünneplése. A magyar zsidóságnak az egységpárt politikai vezetési mellett való impozáns megnyilvánulásainak legújabb jelei a hatvani hitközségnek és a gödöllői chevra kadisának Sándor Pálhoz intézett átiratai.

„A magyar zsidóság érdekében oly elszánt és hősiesség kitartással folytatott dicsőséges működésének szerény elismerésül hitközségünk Nagyságodat adar hó 7-én tartott ülésében egyhangú és lelkes elhatározással a hatvani izr. hitközség dísztagjává választotta meg”. — írja a hatvani zsidóság átirata. „Az ősz-zsidóság érdekében kifejtett önzetlen, bátor és sikeres tevékenységeért jegyzőkönyvi kivonathoz mond hálás köszönetet a gödöllői chevra kadisa és kéri Nagyságodat, hogy a jövőben is lankadatlan buzgósággal közreműködni méltóztassék hasonló irányban.”

A Szózat leleplezte,

Hogy a zsidó katonák milyen ravaszok voltak a hábornak alatt, milyen élelmesen tudták magukat távollattani a fronttól. A Szózat két részre osztja a zsidó katonákat. Az egyik részük nem akart kimenni a frontra. Ezek természetesen itthon maradtak, minthogy a frontra, mint tudjuk, csak azokat vitték ki, akik mindenáron ragaszkodtak kivitelükhöz. A másik részük kiment a frontra. Aik kimentek a frontra: azok azért mentek ki a frontra, hogy elkerüljék a frontot, mondja a Szózat. A zsidók kimentek a frontra, ott önkéntes vállalkozásokba tolakodtak, kitüntetésekért szereztek, foglyokat ejtettek, mindezt csak azért, hogy ezen a címen aztán kivonják magukat az arctól szolgálat alól. A Szózat annyira fején találta a szöveget ebben az esetben, hogy mi, zavarunkban azt sem tudjuk, mit feleljünk neki. Bizony bizony, mi csűrészavard, ez így volt kérem ezekkel a zsidó gyerekekkel. Ezek bizony kitolakodtak a frontra, mindenféle meddákra teltek szert, foglyokat ejtettek, sebet kaptak a kis ravaszok, sőt olyan impozitor is akadt köztük, aki rokant lett, megvakult, félkarját, fél lábát levágatta — a helymal! — hogy elkerülje a frontot. Pirulva valljuk be, hogy többen inkább elesetek, csak hogy megrövidítsék a fronton való tartózkodásuk idejét. Szánjuk-bánjuk a dolgot, de biz ez valóban így volt. Aztán az itthon maradt zsidókra tér ki kedvenc lapunk. Sorra veszi a pesti zsidó Commando tisztjét és a Chef des Ersatzwesens pozícióját. A tisztnek vagy zsidó, vagy nem zsidó. A német zsidókat elnézve... keresztény zsidókat keveset

a cikkíró, aki úgy látszik, maga is keresztény zsidó, vagy ha nem, úgy jó barátja Gömbös Gyulának és tőle kapta adatait. Gömbös Gyulánál jobban ugyanis kevesen vannak informálva az itthoni hadihelyzetről, mert ezt a hadihelyzetet a kitűnő Gyula a Kriegministerium vasbeton megfigyelőhelyéről, a Chef des Ersatzwesens adjutánsi szobájából, mint vezérkari tiszt nagy pontossággal figyelte meg. A Szózatnak a zsidók harci értékeiről szóló elmélkedései nemcsak a zsidó katonákról, hanem a forradalomról is új, szenzációs elméletet állítanak fel. A forradalom azért tört ki, hogy a pótkereteken levő frontstatisztikai adatokat a zsidó altisztek megsemmisíthessék. A cikkíró meglep és megráz érdekes megfigyeléseivel. Az ember szinte látja az önkéntes vállalkozásba tolakodó zsidókat, akik gúnyaságukban aranyvitézségi érdemeket érdemelnek ki és hőstetteket visznek végbe, csak hogy ezáltal kivonják magukat a frontszolgálat alól és látja a forradalmi agitátorokat, amint a kaszárnyákban feldulják a Verpflegsjournalokat és reservat-statisztikákat. A képek, amelyeket a cikk felidéz, ismételiük, drámaiak. Az izgalmas és fantasztikus vízióknak csak a pontját hiányoljuk. A cikkíró elfeledte a végére írni, hogy: Aztán felébredtem. Ambár ez felesleges is. Mert senki sincs, aki az első sorok elolvasása után, kétkelkednék abban, hogy az, ami ezekben a cikkeken foglaltatik, elejétől végig: álom. Egy antiszemita hinterlandi álma. Vagy ébredése?

Vázsonyi a hitközségben

A pesti izr. hitközség választásának az epilógusa csütörtökön játszódott le a hitközség dísztermében. Felémelő és ragyogó képet mutatott a hitközség ódon terme, amely csendhez, emóció nélküli ünnepekhez, egyhangú és fáradt közgyűlésekhez szokott. Ezúttal vihart jósoltak az időjósok, de az a komoly méltóság, amely ünnepivé avatta a csütörtöki választó-gyűlést, legjobban tanusította, hogy nem pártviszályról és nem pártütésről volt szó a zsidóságban, hanem egy komoly és elszánt meggyőződés, egy történelmi állásfoglalás nagyszerű megnyilvánulásáról. A háromszáz képviselőtestületi tagból 244-en jöttek el és valóban nem lehetne a közgyűléseken szokásos „megjelentek névsorát” megkezdeni. Ott volt mindenki, aki súlyt és számot jelent a főváros zsidóságában. Ot óra előtt vonult be Schwarcz Jenő választási elnök, aki mellett Nagel Marcell, Gábor Gyula dr. és mint jegyzőkönyvvezető Munkácsi Ernő dr. foglaltak helyet. Az elnök ünnepélyes szavakkal megnyitotta a választó-gyűlést, majd Munkácsi Ernő dr. felolvasta azt az indítványt, hogy az elnöki szék betöltése szeptemberre halasztassék. 23 aláírás volt ezen az íven, melyen a kerületek vezetőférfiai valamennyien szerepeltek. Az aláírók közül néhány nevet zajosan megéljeneztek. Vázsonyi Vilmos ünneplése már itt kezdődött el, ettől kezdve az ő személye állott az ünneplések középpontjában. A választás lefolyásának minden mozzanatában hangos megnyilatkozást talált az a párhuzam, amely az önzérzetes zsidó politika győzelme és a zsidó szabadságjogok nagy harcosa, Vázsonyi Vilmos között egész történelmünkön végigvonul... A közgyűlés egyhangúan elfogadta az indítványt és ezzel a pesti zsidóságnak ez időszakra nincsen elnöke. A 11 előjáró és 72 választmányi tag megválasztása sárga és narancsszíni szavazólapokkal történt. Hajdu Marcell elnöklése alatt megalakították a szavazatszedő bizottságokat, tagjai Arányi Ignác, Bernfeld Izó dr., Fábián Béla dr., Fellner Leó, Klein Miksa és Kecskeméti Adolf dr. lettek. Csendben és méltósággal folyt le a választási aktus. Az urnák a díszterem mellett levő helyiségben voltak felállítva és a kép-

SELYMET

Legnagyobb és legkisebb méretekben és mintákban legolcsóbban vehet. Tricot-selyem 145 cm. sz. K 1550. — szelvényekben Budapest (Belváros) IV. kerület, Nagy-utca 11-14. szám.

viselőtestület tagjai sorban vonultak el az urnák előtt. Közben a teremben élénk eszmecsere indult meg és mindenki szemmelláthatólag örvendett azon, hogy a választások legkényesebb kérdése oly simán és imponáló módon intéződött el. Nagy érdeklődés közben nyitotta meg az ülést az elnök és kihirdette a választások eredményeit. Az előljárókra kétszáztizenhét szavazatot adtak le. A választás eredményeként a következők lettek a hitközség előljárói:

1. Ehrlich G. Gusztáv,
2. Dr. Eulenberg Salamon,
3. Dr. Feleki Béla,
4. Dr. Glücksthal Samu,
5. Dr. Grauer Vilmos,
6. Kaszab Aladár,
7. Br. dr. Kohner Adolf,
8. Dr. Léderer Sándor,
9. Lédermann Mór,
10. Dr. Vázsonyi Vilmos,
11. Wertheimer Adolf.

A választás csaknem egyhangú volt. Vázsonyi nevének felemlítésére újra kitört a hosszas taps és éljenzés. A választmányi tagokra 215-en szavaztak és egyhangulag választották meg az egységpárt következő jelöltjeit:

Adler Gyula	Krakauer Samu
Adler Lajos	Leszlauer Gyula
Adler Viktor	Dr. Löw Samuel
Arányi Ignác	Márkus Miksa
alsóterényi Auer Róbert	Mezei Mór
Bánd Zsigmond	Dr. Mézey Ferenc
Dr. Baracs Marcell	Michelstädter Armin
Bloch Sándor	Nágel Marcell
Breitner Lipót	Dr. Politzer Gusztáv
Dr. Bródy Ernő	Rákosi Jakab
Dr. Déri Ferenc	Reisz Dávid
Dirnfeld Adolf	Róth Mór
Elster Samu	Rotter Zsigmond
Elek Bernát	Sándor Pál
Dr. Epstein Manó	Schlanger Mór
Dr. Fábán Béla	Schwarz Jenő
Fellner Leó	Dr. Sebők Dezső
Dr. Fischer Lajos	Soltész József
Fleischmann Sándor	Stern Sándor
Frisch Ignác	Dr. Szabolcsi Lajos
Fuchs Gyula	Szegő Miksa
Dr. Gál Jenő	Dr. Temesváry Rezső
Gáspár Fülöp	Bárá Ullmann Adolf
Grünfeld Miksa	Dr. Valér-Weiller Ernő
Hejdu Jenő	Dr. Vajda Mihály
Dr. Hajdu Marcell	Vézi József
Halász Manó	Vida Jenő
Hoffer Gyula	Weiner Samu
Holzer Sándor	Weisz Jónás
Hornor Samu	csepelli Weisz Manfréd báró
Hönig Antal	Weisz Márkus
Dr. Kecskeméti Adolf	Weisz Mór, IX., Tompa-u. 9.
Klein Miksa	Wieschmann Rezső
Dr. Körnöcz Zoltán	Dr. Wilhelm Adolf
Dr. Kraemer József	újpesti Wolner József
Krámer Miksa	Dr. Zahler Emil

Ezután küldöttség ment az újonnan megválasztott előljárókért. Frey Kálmán tőzsde-alelnök vezetésével a küldöttség tagjai Márkus Miksa, Zahler Emil dr., Szabolcsi Lajos dr., Bródy Ernő dr. és Kecskeméti Adolf dr. voltak. „A pesti zsidóság képviselője éppen az imént nyilatkozott meg — mondta Frey Kálmán — és Önöket kívánja vezéreitül. Elfogadják-e a megválasztást?” Mikor az előljárók igennel válaszoltak, a küldöttség bevezette őket a terembe. Frenetikus éljenzés fogadta az előljáróság tagjait, akiket Schwarcz Jenő elnök meleg szavakkal üdvözölt. Vázsonyi személye iránt ismét meleg ünneplés nyilvánult meg. Feleki Béla dr. hatásos beszédével ért véget az emelkedett hangú gyűlés.

— Politikát nem fogunk folytatni, — mondta töb-

bek közt, — csak a zsidó ügyek politikáját. A jogegyenlőséget, melynek legnagyobb harcosát közöttünk üdvözölhetjük (a közönség percekig állva tapsolja és éljenzí Vázsonyt), kötelességünknek fogjuk tartani, újból kiküzdeni. Harcolni fogunk érte, hogy kitöröljék a törvénykönyvekből a zsidóság sérelmére hozott intézkedéseket. Nehéz helyzetben van ma a zsidóság, de renaissance előtt áll. Az üldözése célját tévesztette; megerősítette a hitéletet (felkiáltások: éljen Léderer!) és megtanított rá, milyen szükség van arra, hogy saját iskoláinkat felépítsük. (Éljen Feleki!) Ez lesz a jövő programunk is. A képviselőnek és választmányának hatékonyabb tevékenységi kört akarunk teremteni. Feladatunk lesz a zsidóság egységes szervezetének megteremtése. Amíg az elnök helyett Lederer elnökhelyettes társammal együtt a hitközséget vezetjük: Igérjük, hogy azt magyar, hazafias és igaz zsidó szellemben fogjuk vezetni.

HIREK

— **Rehabilitált főrabbi.** Mint emlékeztetes, dr. Flesch Armin, a mohácsiak kitűnő tudós főrabbija ellen Baranya felszabadítása után — valami névtelen feljelentés alapján, amely hazafiátlan beszéddel vádolta meg az izzó hazafiságáról ismert papot — eljárás indult meg. Most értesülünk, hogy a belügyminiszter az eljárást megszüntette és ezzel a méltatlanul meghurcolt főrabbi megkapta a hivatalos rehabilitációt.

— **Az új hitközségi előljáróság megalakulása.** A hitközség újonnan megválasztott előljárósága vasárnap délelőtti ülésén alakult meg dr. Léderer Sándor elnöklése alatt. Valamennyi előljáró megjelent a beleg Wertheimer Adolf kivételével. Ezen előljárósági ülésen az egyes ügyosztályok vezetésére kijelölték az előljárókat. A szertartási ügyosztály dr. Léderer Sándor elnökhelyettes, az oktatásügyi dr. Feleki Béla, a pénzügyi Ehrlich G. Gusztáv, a gazdasági Ledermann Mór, a kulturális dr. Eulenberg Salamon, az intézményi Kaszab Aladár, az alapítványi dr. Glücksthal Samu, végül a jótékonyági ügyosztály dr. Grauer Vilmos vezetése alá kerül. Az előljárók helyetteseinek kirendelése iránt az előljáróság később fog határozni.

Ezen beosztás kapcsán dr. Vázsonyi Vilmos előljárót felkérte az előljáróság arra, hogy a hitközségi alapszabályok módosítási munkálatait, valamint a magyar zsidó hitközségek megalakítandó szövetségére vonatkozó előmunkálatokat előkészítse.

Az egyes templomokban működő templomelőljárók eddig viselt tisztségükben megmaradnak; újabb templomelőljárók kirendelése iránt később fog az előljáróság határozni.

Megállapította az előljáróság a szegények között kiosztásra kerülő pászka mennyiségét, valamint a pászka árát, melyet kellő időben közzé fognak tenni.

Az előljárósági ülésen dr. Léderer Sándor meleg szavakkal emlékezett meg Fuchs Gyuláról, a rombachutcai templom most elhunyt derék előljárójáról.

— **Segítség a siketnémáknak.** Az Izr. Siketnémák Országos Intézete Vezérőlbizottsága Kaszab Aladár udvari tanácsos elnöklése alatt március 15-én tartotta meg rendes költségvetési ülését, melyen szomorúan ünnepelték meg, hogy az intézet 1921. évi zárásmadása 150.742

TELEFON:

JÓZSEF

132-00.

RAKÓCZY-ÚT 15

TELEFON:

JÓZSEF

132-00.

RAKÓCZY-ÚT 15

Telefon: Jüserf 22-02.

gyermek hitrokoni üdvözléssel Nagyméltóságának alázatos szolgál: Orosháza, 1922. március 12. Presser Albert elnök, Hajdú Pál titkár.

A bonyi izraelita hitközség. 43/1922. szám. Nagyméltóság dr. Vásonyi Vilmos nyit. igazságügyi miniszter urnak Budapesten. Kegyetlen Urunk! Az abonyi izr. hitközség a zsidóság érdekében kifejtett munkásságáért és a tekintetben szerzett soha el nem évülő érdemeiért Nagyméltóságodat a f. hó 9-én tartott képviselői ülésen egyhangúlag és nagy lelkesedéssel dísztaggal választotta. Midőn az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot van szerencsénk nagy tisztelettel mellékelten beküldeni, igaz szívvel azon óhajunk adunk kifejezést, vajha a zsidók Istene tartsa meg Nagyméltóságodat sokat szenvedett felekezetünk bűzkeségére, díszére igen-igen sokáig. Nagyméltóságodnak az abonyi izraelita hitközség nevében kiváló tisztelettel és hitrokoni üdvözléssel: Abony, 1922. március 20-án. Pintér Gyula hitk. elnök.

— Kora 86 év... Az Egyenlőség február 18-iki számában megható levelet közöltünk. Keresztény ember: Zombory István dr., a Széchenyi-fürdő igazgatója írta egy szegény zsidó: Goldberger Armin érdekében. Zombory István szíve megesett a nyomorgó emberen, aki valaha jobb napokat látott: zongora- és hittanár volt és most nyolcvanhat eszendős korában a koldulás keserű kenyerén tartja fenn magát. A megható levélnek meg is volt a hatása: az Egyenlőséghez közel tízezer koronára érkezett jótékony adakozóktól, amelyet már át is adtunk az ősz Goldbergernek.

De a levél meleg emberbaráti hangja eljutott messzi megszállt területre is. Most Zombory igazgató szerb megszállt területről, Kuláról kapta az alábbi sorokat:

Nagyságos Zombory István igazgató urnak Budapest.

Kedves osztálytársam és barátom!

Az Egyenlőségben olvastam néhány sort Töled. Nem tagadom, könnyű tödült szemeimbe. Ezembe jutott boldog diákkorunk. Jó pajtás voltál, arany szíved volt akkor is — és megmaradtál annak, aki voltál. Mindenható Neked ezt fizesse meg.

Arra kérék, az ide mellékelt 100 dinárt légy szíves annak az öreg embernek átadni.

Isten veled, a viszontlátásig szívélyesen üdvözlő osztálytársad és igaz barátod

Szemző (Schlesinger) Antal.

S a levélből egy száz dináros papírpénz hullott ki, amely az Egyenlőség útján azonnal eljut rendeltetési helyére, hogy segítsen, gyógyítson és letörölje a könnyeket.

— A Zsidó Magyar Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége április hó 2-án délelőtti pont 11 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében a költő egyéniségéhez méltó nagyszabású Kiss József-emlékünnepeket rendez. Az ünnepélyen a legkiválóbb művészek interpretálják a nagy költő műveit. Közreműködnek: Dr. Voinovich Géza egyetemi tanár előadással; Jászai Mari, Varsányi Irén, Erdély Erzsébet és Gál Gyula szavalatokkal; B. Bastiides Mária, Tarnay Alajos és Sárosp. Mihály dalokkal, Wehner Géza orgonaművész. Az ünnepélyen a művészek is a költő és családja iránti személyes tisztelet és hódolat jeléül működnek közre. Az ünnepély célja a nagy költő emlékének oly módon hódolni, hogy az megfeleljen az ő nevének és munkásságának és annak a szeretetnek és tiszteletnek, mely őt a magyar irodalom oly kiváló egyéniségévé avatta.

— Bűzbomba és kulturestély. Az óbudai zsidóság szombaton purim-estélyt rendezett a Korona-Vigadóban. Főbián Béla ragyogó ünnepi bevezető után Somló József operabíró lépett a pódiumra. Altg. hangzottak el egy operabírónak az első ötetei, az előkelő közönség körében hirtelen pánik tört ki, a hölgyek az ajtók felé szeltek, az emberek élménygöngyörral és kábult fejjel néztek egymásra. Senki sem tudta mi történt? A helyzetet egy husz esztendő körüli ifju mentette meg, ki felugrott a pódiumra és tüzes beszédben tett szemrehányást a közönségnek felegyelmességéért. Néhány fiatal ember a terem különböző helyein tapsolni kezdett. A közönség ebből megértette, hogy semmi sem történt és az előadás tovább folyik. Molnár Jenő humoros felolvasásának kellett volna következnie, de előtte mégis szünetet kellett tartani, hogy kártyahívások a terem. A pánik oka csak később jött ki, egy felelőtlen és félrevezetett fiatalkoru

valahogyan besompolygott a terembe és ott bűzbombát taposott széjjel. Szegény kiskorú: ő már a purimot és választási gyűlésnek nézte...

— Az elesett zsidó katonák emléktáblája. Az elesett zsidó katonák emlékét március 26-án az ország két helyén fogják megünnepelni. Erzsébetfalván a napon délután három órakor tartják meg a hazafias gyász-ünnepélyt és a hősi emlék felavatását, Monoron pedig ugyanezen nap délutánján lesz gyászünnep és az emléktábla-leleplezés.

— A Baromfi-kereskedők Egyesületének igen t. tagjaihoz. Az Omike Mensa-Academicájának elnöksége és igazgató-tanácsa ez uton fejezi ki hálás köszönetét azoknak a lelkes hittestvéreknek, akik a Mensa részére gyűjtött zsírkészletet b. hozzájárulásukkal gyarapították.

Felhívás!

Népszerű Zsidó Könyvtár címen füzetes vállalatot indítunk meg, mely a magyar zsidók egyeteméhez fordul. Köhéleth szava szerint ideje van a hallgatásnak és ideje a szólásnak. Ki nem látja, hogy a mostani idő a szólásra nemcsak fölhi, hanem kötelez? Elébe kell tárunk népünknek, felekezetünknek ősi s mind máig nem aggott kulturáját, költészetét, irodalmát, tudományát, mely termékenyítőleg hatott az egész világra; elébe vallását és erkölcsét, mely az egész emberiség haladásának talp-köve; és élete történetét, mely sok ezer éves nagysággal, küzdelemmel és mártíromsággal hirdeti örök fennmaradásukat. És be akarjuk neki mutatni részvétünket a magyar kultúra minden ágában, irodalomban és művészetben, iparban és kereskedésben s a társadalmi élet minden vonatkozásában, hogy tanuvalloást tegyenek hazafiságunk mellett. Zsidó és magyar öntudatosságunkat akarjuk erősíteni és erősítése útján állandó és fokozott tevékenységre buzdítani. Nagy ideje van most a szólásnak. Zsidó testvérek, hallgassatok meg.

BANÓCZI JÓZSEF, GÁBOR IGNÁC, szerkesztők

a Népszerű Zsidó Könyvtár 6-os sorozataiban adják ki a magyar zsidó irodalom válogatott remekét.

Az első 6-os sorozat most megjelenő művei:

1. Báró Eötvös József: A zsidók emancipációja (Banóczi József előszavával). 2. Goldziher Ignác: A zsidóság vallásos életéről. 3. Blau Lajos: A Talmud. 4. Kiss Arnold: Gabirol élete és költészete. 5. Heller Bernát: A zsidó mese. 6. Gábor Ignác: Manóello élete és költészete.

A Népszerű Zsidó Könyvtár-ra ezennel előfizetést nyitunk és felkérjük a magyar zsidó irodalom barátait, hogy előfizetésükkel tegyék lehetővé zsidó és magyar irányu tevékenységünk fokozását.

Egy 6-os sorozat ára kötve 600 korona.

A „NÉPSZERŰ ZSIDÓ KÖNYVTÁR” kiadóhivatala IV., Lipót-körut 28.

Előfizetéseket elfogad az Egyenlőség.

KUNEROL

— ארמון —
כשר של חם
amatterdorfi rabbinus hecscherével.
Békebeli minőségben
50 kg.-os ládákban
osomagolva megrendelhető.

OLAJIPAR TÁRSASÁG-nál
Budapest, VI., Andrásy-ut 12. sz.

Weisz Mariska

kézimunkaüzlet : V., Lipót-körut 22. : Telefon : 62-64
Fűgőnyök, ágycímek, aclyan és gyapjú-ékszerek

Modern postiches **PIECHNIK ES MECHTL** **Hennés-past**
IV., Váci-utca 9. sz., 1010 Budapest

— Az új előljáróság üdvözlése. A pesti izraelita hitközség új előljárósága szombaton testületileg megjelent a dohány-utcai templomban. Hevesi Simon dr. főrabbi Ki sziszó hetiszakaszához fűzött hatalmas beszédében üdvözlötte az előljáróságot. Az erkölcsi világrendről beszélt, majd az előljáróság régi és új tagjait aposztrofálta, mint akik hivatva vannak az erkölcsi világrendet biztosítani. Vázsonyi Vilmos felé fordulva a következőket mondotta: „Üdvözlöm sorainkban azt a férfit, aki most felekezetünk élére állott és akinek élete maga is az erkölcsi világrend védelmében telt el. Ő volt, akit a hivek lelkének mosolygása fogadott, amikor belépett a templomba. Egy pátriárcha apának és egy Jochebed-szerű anyának gyermeke ő...”

— A sátorhajlambelyi hr. négyzet március 4-én a szegények felsegélyezésére műkedvelő előadással egybekötött táncestélyt rendezett, mely ugy erkölcsileg mint anyagilag fényesen sikerült és jótékony célra jelentős összeget eredményezett. Verő Sándor ügyesen megírt mesejátéka nyitotta meg az előadást, melynek keretében Fried Manci tűnt fel bájos konferenciával. Az est fénypontja a „Gringoirs” volt, melyben dr. Horovitz Ernő, dr. Rosenberg Lajos, dr. Rácz Miklós, Kelen Sándor, Fried Irén és Gencsei Sárika játszottak műkedvelőknek szokatlan ügyességgel és rátermettséggel a főbb szerepeket. Fodor Zoltán aktuális strófái derűs pillanatokot szerzett a közönségnek. Dr. Zinner Ferencné költeményeket szavalt. Egyed Zoltán tréfájában dr. Reichard Ervin, Steiner Renéc és Szegő Márta nagy sikert arattak. Ujhelyi Nándornak a „Bunda” című egyfelvényszerűjében Nagy Aranka, dr. Molnár Odón, Kárdos Rózsi és Schweiger Bella tűntek ki. Wolf Lajosné zongorán önmaga kísérte kisleit. A különösen sikerült műkedvelő előadást reggelig tartó tánc követte. Az est sikeréért Guttman u. Mórné, a négyzet elnöke és dr. Klein Karolyné és Fenyő József főrendezőket illeti meg az elismerés.

— Híttélet az Ernsebúvárosban. Mandel Sámuel rabbi, az Ernsebúvárosi Templomgyűlés kiváló papja csendes, de annál intenzívebb működést fejt ki a hitélet mélyítése körül. Megalakította a már áldásosan működő Bász Jiszrael Nőszövetséget, mely kéthetenként tart vallásos irányú előadásokat, amelyen ő maga is állandóan felolvast. Most pedig, Adár 7-én tartott társasvacsorán kezdeményezésére megalakította a Bász Jiszrael Szeiki Szövetséget, melynek célja a zsidó ifjak tömörítése, szegény tanulók és megingott krisztenciák támogatása. Az új egyesület elnöke Bergl Vilmos, pénztárosa Schwarz Simon, ellenőre Hoffmann Samu lett. A társasvacsorán, melynek illusztris vendége is volt Tamágy Varga Mórirt alezredes személyében, számos felkészöntő hangzott el. Mandel Sámuel rabbi, Blöch Sándor, Bergl Vilmos, Händler Dávid, Varga alezredes, Kertész József és mások beszéltek hatásosan.

— **Kiss József** leányegyesület. „Kiss József Tiszafüredi Izs. Leányegyesület” alakult Tiszafüreden. Megválasztottak: Elnökké: Epstein Jolán, alelnökké: Löwinger Rózi, Bókelli Kati, igazgatóvá: Löwinger József, könyvtárossá: Adler Erzi, pénztárossá: Breuer Teréz, ellenőrré: Pilitzer Rózi, jegyzővé: Szigeti M. titkárrá: dr. Weinberger Dezső. Egyleti anyákká választottak: Wildmann Gyuláné, dr. Weinberger Dezsőné, W. Cróbel Cecília, Weissmann Ignácné, Rubinstein Hermanné. Az egyesület ötvenhét rendes, tíz pártoló, hat alapító tagja van.

— Szegény gyermekek purim-ebéde. A Fővárosi Szegény Gyermekekért Egylet Akácfa-utca 32. szám alatti ingyenes óvodájában a Barmiszkiskereskedők Egyesülete purim napján 300 szegény gyermeknek adott bőséges purim-ebédet. Erőleves, csirkehus rizzsel és kindli tésztá volt ebédre, melyet a derek adakozók női családtagjai tálaltak az apróságoknak. Bizony volt olyan bőves leánya, ki életében először evett csirkét. Az ebédet gyermekármepély előzte meg, melyen a gyermekek szép dalokat énekeltek és szép játékokat mutattak be Holstein Matild óvónő vezetése alatt. Ez alkalommal is nagyszámú előkelő közönségből többen nagyobb összeggel járultak a Fővárosi Szegény Gyermekekért Egylet nemcs céljához, így Jungmann Anna 1500, Lauffer Arnoldné 1000, Salgó Kornél és neje 5000 koronával. Az egylet részéről dr. Bleyer Miksa elnök tartott alkalmi beszédet. A vendégeket Molnár Prigyes, dr. Deutsch Ernő alelnökök és dr. Schwartz Davidné kalauzolták.

— Margulies főrabbi halála. Az olasz zsidóságot és az egész zsidó indományt nagy csapás érte: meghalt dr. Margulies főrabbi, az olasz zsidó rabbiszeminárium rektora. Gallciai születésű volt, ki 1880-ban került a főrabbi rabbiszékbe. 1913-ban az olasz király kinevezte a főrabbi rabbiszeminárium élére. Mint talmudtudós és misnafordító hervadhatatlan érdemeket szerzett. Az Egyenlőség olvasói bizonyára emlékeznek még boldogult Szabolcsi Miksa mesterünk főrabbi utószólására, melyben Margulies működését ecseteli a *Jahannak* kapcsolatban. Ugyanis Margulies volt az, aki az oroszországi fekete-zsidókat, a felasákat az európai kultúrába és a zsidó tudományba szemináriumában bevezette.

— **Hová megyünk a héten? Hétfőn, folyó hó 27-én**
d. u. 6 órákor az Omike helyiségében (VIII., Rákóczi-ut
17.) előadást tartanak: 1. Dr. Szabolcsi Lajos: A chaszi-
dizmus. (III. előadás: A szadagóral dinasztia). 2. Gás-
párné David Margit: Diákélet. 3. Dr. Kiss Arnold: Ver-
sek. — Kedden, f. hó 28-án, d. u. 1/2 7 órákor a páva-utcai
templomban (IX., Páva-utca 37.) dr. Szabolcsi Lajos: a
Chaszdizmust ismerteti. — Szerdán, f. hó 29-én, d. u.
1/2 7 órákor Kispesten dr. Kiss Arnold: Az újabbkori Jid-
dis-irodalmat ismerteti. — Csütörtökön, f. hó 30-án, d. u.
6 órákor, a Bethlen-utcai templomkörzetben (VII., Beth-
len-tér 2., Orsz. Izs. Siketnéma-Intézet, tanácsterem) dr.
Weisz Miksa fejezi be sorozatos előadását: A zsidó dia-
szpóra életéről. Ugyancsak csütörtökön, az Erzsébetvárosi
Kaszinó helyiségében (VII., Rákóczi-ut 28.) előadásokat
tartanak: 1. Dr. Frisch Armin: Mióta lakunk Magyar-
országon? 2. Erdős Irén: Versek és 3. Dr. Hevesi Simon:
Zárzó.

— A sárbogárdi hősi halottak emléktáblája. A sárbogárdi izr. hitközségben legközelebb fogják leleplezni azon emléktáblát, melyet a hitközség hősi halottjainak emlékére emeltek. A hitközségnek 85 tagja közül 16 volt a hősi halottak száma. Ez az emléktábla is hirdetni fogja azt a kort, melyben nem volt numerus clausus — a halálban. Az emléktábla Adler L. mesteri kezéből került ki, hű kifejezője a hazafias szeretetnek, a zsidó fájdalomnak és a katonai erényeknek.

— Hősi halottak emléke. A VII. kerületi kültelki Imaház-Egyesület, mely Fabriczky Lipót elnöke alatt áll, az egyesület elhunyt alapító tagjai és hazáért elesett hősi halottai emlékének megőrzésére a templomban márványtáblát állított fel. Az emléktábla leplezése március 19-én ment végbe lélekemelő ünnepély keretében. Az ünnepi beszédet dr. Schmelczer Izsák rabbi tartotta.

— Szoptató anyák és gyermekek babkávé helyett Szent István malátakávéját igyanak.

— Barmicvó. Wintner Lajos és neje István
nevű fia március 18-án tartotta barmicvó-ünnepélyét az
Aréna-uti templomban. A köztisztelőben álló szülők ez
alkalommal jelentékeny összeget adományoztak jóté-
konycélra.

Steiner Arnoldnak, a bicskei izr. hitközség elöljárójának Miklós nevű fia március 18-án tartotta a bicskei templomban felavatási ünnepélyét.

— A ceglédi leányegylet március 12-én tartotta második kulturdélutánját nagyszámu és előkelő közönség előtt. Közreműködtek: dr. Nádas Pál író, ki a művészetről tartott szabad-előadást, Grimm Béla zongoraművész és Heltai Ida operaénekesnő fővárosi művészek és Biró Irenke. A kulturdélután rendezése körül Adler Ignácné és Polgár Sándorné, a leányegylet elnöknői buzgólkodtak.

— Purim-est. Toinatamásiban ulonnan alakult Magyar Zsidó Leányok és Ifjak Egyesülete purimestélyén fényesen sikerült jelmezes táncmulatságot rendezett, melyen úgy a helyből, mint a környékbeli zsidóság részt vett. A mulatság örökösei és anyagi sikere az egyesület agilis elnöknőjének, dr. Halász Odónnének érdeme.

A Bloch Sándorné elnöklése alatt megalakult Béth Jisraél nőszövetség, mely két hetenkint zsidó kulturafeladásokat tart, melyek hé-
14-én a VII. ker. Polgári Kaszinó összes helyiségében táncol egybe-
kapcsolt nívós purim-estélyt rendezett, mely virradatig a legjobb ha-
gulatban együtt tartotta a terméket szüfolásig megtöltött közönséget.
A hangversenyen Szekeres Ferenc, dr. Szabados Ferenc, Hegyi
Rózi, Hoffmann Mici, Vigoda Samu, Gross Alfréd, Dezső
Vilmos és Klein Erna működtek közre. A rendezés sikerének orosz-
landráza Hoffmann Samuné, a propaganda-bizottság asszisz-
tenszének érdeme, ki egyúttal a báliért is gondoskodott.

As vívidéki zsidó Húsnag március 12-án dr. Kiss Henrik fő-
rabbi vezetésével jól sikerült purim-estét rendezett. Közreműködtek:
Weisberg Zoltán, Klein E. és Vig Imr. Schönberger
Imre és Hubai, Friedmann testvérek, Gal, Hesslein Klár,
Löwy Csill, Weltmann, Kovács és még többen. As Húsnag
„Purim” címen alkalmai humorisztikus lapot adott ki melyet Fried-
mann, Brandeisz, Székely, Hubai írtak.

— Segítséget, Egy volt kereskedelmi utas, ki sándorhívyog folytán látóképességet, nagyrészt élvezte, kéri a hitvestvéreket, hogy gróf-kormányzó, céljaira nyújtsanak segítséget neki. Adományokat az Egyenlő és a Sándor.

Selyem trikó ruhák 1900 K-tól, blúzok (jump) 1900 K-tól kezdve. SCHNEIDER-nél, 70. Könyves-utca 7. sz.

— **Kulturstély Békéscsabán.** A békéscsabai zsidóság az Omike ottani fiókjával együtt kulturstét rendez a Békéscsabán felállítandó zsidó reáliskola javára. Közreműködésre a fővárosból dr. Szabolcsi Lajost kérték fel, ki szabad előadást fog tartani.

— A sarkadi izraelita iskola Schlesinger Ernő tanár vezetésével 1848 március 15. emlékére ünnepélyt rendezett, melyen a község színe-java felekezeti különbség nélkül jelen volt. Az ünnepély úgy emlékeztet, mint anyagilag fényesen sikerült.

— **Köszgyűlés.** A kiskunfélegyházi Chevra Kadisa március 5-én tartotta meg az évi rendes köszgyűlést, amelyen jelentős összeget szavazott meg a szegedi zsidó egyetemi hallgatók menzája és a kunszentmiklósi zsidó templom újjáépítésének javára. Ugyaneznapon d. u. 4 órakor tartotta az izr. nőegylet is köszgyűlést, amelyen egyhangulag megválasztotta az új vezetőséget. Elnök: Frank Miksáné. Alelnök: Frank Edéné. Titkár: Goitein Sándor. Pénztárnok: Ság Ödöné. Ellenőr: Verhovai Manóné. Jegyző: Balázs Ilonka. Megválasztottak ezenkívül 25 választmányi tagot.

— **A makói zsidó hitközségek a csanádi főispán installációján.** Szombaton iktatták be főispáni méltóságába Purgly Emil újonnan kinevezett csanádi főispánt, aki tudvalevőleg a kormányzóval közeli rokonságban áll. Az installációra meghívták a makói izraelita hitközségeket is, amelyek együttes küldöttségben tisztelegtek az új főispán előtt. A kongr. és orth. hitközségek együttes küldöttségét dr. Kecskeméti Ármin főrabbi vezette, aki a főispánt hosszabb beszéddel üdvözlölte. A főrabbi hatalmas szónoklatára Purgly Emil főispán a következő szavakkal válaszolt: ...Nagyon köszönöm a meleg üdvözlést. A makói zsidók kivétel nélkül megállták a hazafiság próbáját a gyászos emlékü forradalmi időkben. Ez a hazafias érzésük és készségük nálam, aki a keresztény erkölcs tan alapján állok, mindig megértésre és megbecsülésre fog találni. Maradjanak továbbra is hívek azon igazi honszeretettől áthatott nemes és magaslatos gondolatokhoz, melyeket főpásztoruk oly szép szavakban kifejezett... Este a kaszinóban a főispán tiszteletére bankett volt, melyre meghívást nyert dr. Kecskeméti Ármin főrabbi is.

— **Harmadik előadás a chaszidizmusról.** Dr. Szabolcsi Lajos a chaszidizmusról szóló harmadik előadását, mely egyuttal befejezője az Omike ülésein tartott ciklusnak, hétfőn, 27-én d. u. 6 órakor tartja az Omikében (Rákóczi-ut 17.) Az előadás tárgya: a szadagórai dinasztia.

— **Református pap zsidó temetésén.** A felebaráti szeretet megnyilvánulásainak nagyszerű példáit közlik velünk az ország különböző részeiből. Ott, ahol nem tudtak mesterségesen gyűlöletet fölkelteni a zsidók iránt, a nép szeretete megkapó módon nyilatkozik meg zsidó szomszédaival szemben. Baranyamegyében, Nagyhaszsa községben meghalt Eisner Berta, aki évtizedek óta lakója a falunak. Családja méltó temetésről akart gondoskodni, de nem tudott rabbit kapni a végtisztességhez. Erre Szabó Károly nagyhaszai református lelkész kérétek fel, aki elvégezte a papi funkciót.

— **Ezüstlakodalom.** Reichmann József kereskedő és neje március 19-én tartották meg házasságuknak huszonötödik évfordulóját. A szép családi ünnepségen 500 koronát adományoztak és juttattak hozzájuk a zsidó mensa részére, melyet rendeltetési helyére továbbítottunk.

— **Leégett a templom.** A nagydorogi hitközség kis imaháza, kántorlakás, rituális fürdő, a templomi felszerelés, több tóratekeres a tűz martaléka lett. Sívár és pusztává lett hitközségi életünk, mert még az a hely is hiányzik, ahol buzgó imával fordulhatnánk Izrael istenéhez, hogy háritan el rölünk a szomorú napokat. A fiók-hitközség tagjai szegények. Ez uton fordulnak tehát a nagyközség jó szívéhez.

— **Hymen.** Fekete Rózika, néhai Fekete Adolf az Egyenlőség volt szerkesztője és neje Kantarek Leontina leánya és Silberbusch Izidor (Krakow-Wien) Budapesten házasságot kötöttek.

Rosenfeld Irénkét eljegyezte Stern Hermann Kabáról. (Minden külön értesítés helyett.)

Kohn Vilmos (Balatonszemes) eljegyezte Koth Arankát, Koth Lipót soproni bőrkészítő leányát Sopronban.

Boros Elemér a Magyar Áll. Hitelbank tiszviselője Budapesten, Weiss Gábor pécsi izr. hitközségi titkár Bp. házasságot kötött Krausz Judikával Nagy-Bajomból.

— **Háklózás.** Dr. Frank Imre, az abódszalóki orth. zsidó hitközség és a Chevra Kadisa elnöke, községi orvos, hivatalának teljesítése közben egyik betegétől kapott járványos betegségben 34 éves korában március 5-én váratlanul elhunyt. Temetése 7-én volt társadalmi és felekezeti különbség nélküli osztatlan részvét közepette. A temetésen Schück Mór kurgagi ker. főrabbi költői szárnyalású beszédében méltatta az elhunyt kiválóan zsidó érdemeit, a sírnál Bám József búcsuzott a hitközség és barátai nevében.

Richter Lipót március 19-én életének 75 évében rövid szenvedés után meghalt. A megboldogultban, ki nemes jellemével, istenfélő életével mindenütt közszeretettel örvendett, Radvány Miklós, a Globus nyomdai műintézet kiváló vezérigazgatója, édesatyját gyászolja.

Dr. Mikos Alfréd ügyvéd, a siklósi zsidó hitközség elnöke, hosszú szenvedés után kedden Budapesten meghalt. Holtestét Siklósról szállították és pénteken nagy részvét mellett eltemették.

Kereskedőknek

portái, belső berendezés és egyéb asztalos munkákra
lerveket és költségvetést díjtalanul készít szakaszi és modern kivitelben
SCHWARTZ MÓR asztalosműhelye
Városi iroda: VIII., Szigony-utca 25. Telefon: József 24-00.

Sárcipő, hócipő legjobb minőségben kapható és javítható
Neumannál, Budapest, Nagymező-u. 44. Telefon: 138-77.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár és kölcsönző intézete
Budapest, V. ker., Arany János-utca 16. sz.
Gyárak: V., Balaton-utca 18. és VI., Bulcsu-utca 9.
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-60, 112-79. Sürgőnycim: NAGELA.

Vizsolyi

Nyugati pályaudvarral szembe,
Nézze meg reklám - kirakatát!

Paróka, "Sixtus" védjegyű. Minden hölgynek eszenzációt
Kipróbálható költségmentesen, vételkényszer nélkül!

PÜRCHER ÉS FRITSCH UTÓDA Fritsch Vencel
hölgynyodrász és hajművészeti műterme
Budapest, V., Dorottya-utca 1. sz. (Gerbeaud-palota.)

ARISNYA	
minden cipő- szinben	LUKÁCS ÉS PÁSZTOR Budapest, IV., Egyetem-utca 11. (Gróf Károlyi-palotával szemben)

Elegáns férfiruha

készül valódi angol szöveteimből, juttányos áron. Művészi szabás,
WIDDER J. férfiszabó, IV. ker., Városház-utca 20. Telefon: 95-25.

Orth. חשבון חשבון חשבון husvéti összes fűszerárak beszerezhetők nagyban és kicsinyben legrégibb és elismert legmegbízhatóbb **Schlanger Bertalan**, VI., Szerecsen-u. 15. több cégnél: Telefon: 126-72.

BRILLIÁNSOKAT gyöngyöket, régiségeket mindenkinél drágábban vesznek. **TELEFON** (Török-templommal szemben.)
Székelty Emil Király-utca 31.

חשבון חשבון חשבון
Az egyedüli, a M. rabbinátus kizárólagos kizárólagos a M.
Kóser Szalámi és Füstölt húsfőző r.-l.
VII., Seb-utca 11.

ajánlja kiváló minőségű gyártmányait a legjutányosabb napi árak mellett.
Postai szállítással.

Selyem Lámpaernyő-Ipar

Budapest, VI., Hegedűs Sándor-u. 17.
Telefon: 119-42. **STERN R.**

— Chaszi deus történet. —

Írta: Szabolcsi Lajos.

A két vendég pedig ott állt a szomorú és kietlen szobában. A lámpa pislogott egyet-egyet, de nem volt mire világítani. Sehol egy pohár, sehol egy tányér, vagy egy palack; az asztalokon kiégett gyertyák foltjai és viaszcsseppek, semmi egyéb. Künn már egészen sötét volt. Itt a szent szombat, amit tisztaságban, áhitattal, világossággal kell fogadni a zsidó embernek. Az apa és a leány leülnek egy padra, egy asztal mellé és dideregnek.

Hanem lassan-lassan mégis érezték, hogy meleg támad körülöttük; nedves ruhájuk megszárad; mintha a földből szivárogná fölfelé, mintha a falakból párologna, mintha a mestergerendáról hömpölyögne le valami fulasztó, kábitó melegség, amit nem is érezték, mikor beléptek. Kénes, sorvasztó szag terjengett a levegőben. Az ivószoba megtelt finom, csipős gőzzel, a föld gyengén reszketett a lábuk alatt. A kénesforrás titkos ereje járta be a hegyet az éjszakában, megtöltötte meleggel a sziklaköveket és halkan meg-megrázta a szirtet, ahol a korcsma épült. Ráchel selyemkendőjét a szeméhez emelte:

— Micsoda elátkozott hely ez! — mondotta szomorúan. — Ilyen gyászos szombatom se volt még sohasem.

És aztán egyre később lesz. Az apa már megimádkozott. Ráchel gyertyákat keresett, hogy feldiszhesse és felszentelhesse az asztalukat. Künn, a hideg és elhagyott konyhában, ahol pókok és ijesztő bogarak szaladgáltak a betört szekrényekben, két kis viaszdarabot talált, meg egy kenyérdarabot. De abroszt már nem tudott szerezni sehol sem.

Micsoda életet élhet az a „bolond zsidó” itt a hegyekben!

Ráchel ráerősíti a két gyertyaronsot az asztalra. Közéjük teszi a kenyérdarabot. Ráteríti a keszkenőjét. Aztán elmondja a péntek esti áldást. És kiterjeszti a két kezét, behunyt szemekkel és úgy sutlogja:

... Jehi rocón milfonecho ... Legyen a te akaratod, Istenem, Izrael Istene, hogy kegyességgel léssz irántam és az apám iránt és az anyám iránt —

Itt, ezen a helyen, Ráchel mindig elakad. Itt szokták beszélni imáikba zsidó asszonyok férjüket, gyermeküket, zsidó lányok vőlegényüket. Itt imádkoznak azért, akit legjobban szeretnek. Itt, ezen a helyen Ráchelnek öt év óta mindig egy név jut az eszébe. Egy halványuló név. Egy távolodó álom. Egy kialvó szerelem. Egy eltűnő reménység. És, mintán megakad, önmagától, gépiesen, anélkül szinte, hogy gondolkodna, rájár a nyelve erre a titokzatos névre és úgy sóhajtja tovább:

... és Jisroel ben Eliezer iránt. És adj nekünk, nagy Isten, nekünk és egész Izraelnek hosszú és boldog életet, emlékezz meg mirőlünk áldásra és megváltásra és áldj meg a te nagy áldásaiddal és lebegjen a Te fényességed. Add, hogy gyermekeket nevelhessünk fel és unokákat lássunk nagyra nőni, akik bölcseség és tudás lesznek, istenfélők és istenszeretők, igaz emberek, szent férfiak. Hozzád ragaszkodók, olyanok, akik bevilágítják az egész világot a Tórával és az ő jócselekedeteikkel ... Ó, hallgass meg az én könyörgésemet a szent pillanatban, ócsányom kedvőért, Sára, Ráchel, Ráchel és László kedvőért és nyugodtan ott a gyertyákban, hogy ki ne aludt volna ... Amen.

A benyillóban lépések zörögnek. Kemény csizmák kopogása. Az anyja ajtaja kinyílik. Egy nagy, hatalmas

szakállú férfi jelenik meg. A kezében bot. A fején paraszt pásztorok prémes sapkája. Egyszerű ruháján kötéltől font öv. Megáll az ajtóban, a szeme vadul és féltékenyen lándog az idegenekre. Fölemeli a botját — aztán eldobja az asztal alá. Nézi a leányt, aki lehunyt szemekkel áll a gyertyák fényében és ajkán épp elhal az imádság és nem is nyitja ki szemét, míg a könyörgést be nem fejezte.

A házigazda megérkezett.

Reb Joszeif, Ráchel apja, egy lépést tesz az asztal felé. Odanéz és kérdő hangon, az idegenhez:

— Kiddus?

— Nem mondod-e el most már az áldást?

A házigazda mormog:

— En már mondtam ma kiddust kint a hegyekben.

Az apa vállat von. Tényleg: bolond ez az ember. Csak a szombatot tudnák itt békességben eltölteni!

De azért a kenyeret megáldja, megtöri és azután nyújt belőle a gazdának. Nyújt belőle Ráchelnek.

Ráchel nem mozdul. Mióta az imát befejezte, mióta az idegen belépett, őt nézi szakadatlan. Mozdulatlanul áll és a szeme elmerül az idegen szemében.

A gazda átveszi a kenyeret. Megcsókolja, eszik belőle.

— Jó szombatot, — mondja hideg hangon.

Azután leül a szomszéd-asztalhoz Maga elé hámul egy ideig. És egy perc múlva a fejét a két ökle közé fogva, elkezd keservesen, gyászosan, fájdalmasan sirni.

III.

A „bolond zsidó korcsmájának” zsidója csakugyan bolond volt.

Megérkezik a péntekesti szent kiddushhoz; ott talál két idegen vendéget a korcsmájában; úgy tesz, mintha nem törődne velük; megkínálják a bor feletti áldással: visszautasítja, hogy ő már mondott kiddust „a hegyekben” (mintha ott, kecskék legeltetése közben lehetne imádkozni); a végén aztán addig nézi az egyik vendéget, a szép fiatal Ráchelt, amíg le nem borul sirva az asztalra.

És sir úgy egy félóra hosszat. Ugyan mi lette?

Reb Joszeif és leánya Ráchel, megzavarodva állanak a bolond mellett. A gyertyák már kialvóban; nagy, hosszú cseppekben hullatják viaszukat az asztalra; a szobát ellepi lassan az erősödő kénes gőz, ami jön, jön láthatatlanul a föld alól és amitől a falak, a gerendák izzadni kezdenek, az embereknek pedig eláll a lélegzetük és kigyullad a fülk, az arcuk. Odakünn meg tomhol az éjszakai vihar és rázza az ódon hajlékot; a kéményen, ahol már egy éve nem szállott ki füst, dubajon sít a szél és odakünn a konyhában egymáshoz ütődnek a tört edények. Micsoda rémes egy éjszaka! Csak már holnap reggel volna! csak már holnap este volna, hogy utazhatnának tovább, hogy ithagyhathnák ezt az elátkozott korcsmát, a bolond gazdájával együtt, csak már visszatérhathának a rendes, nyugodt, békés életbe ebből a rendkívüli kalandból!

... Egy félórát ott fekteti fejét a kőre az asztalra a bolond zsidó. Aztán felvált. Ráchel azaz a különös idegen nő szemével az idegenekre, aztán esődni kezd a könnyek.

— Az idegen nő sirni kezdte. — Az idegen nő, hogy zögre állították. (Folytatjuk.)

szerezhetők be.

Nagy Jenő

Kolozsvárról

fogászati műtermét áttelepítette
Budapest, Szövetség-utca 43. (Saját
ház). Otthon található egész nap.

Erdősi József

bulornagykereskedő

JÓKAI-TÉR 10. szám

detallozástálya Hálósobák, ebédlok, uriszobák és amerikai
megnyitli! ♦ Iródaberendezés nagy választékban ♦

Orth. פתח פותקא

egyedül gyártmány, mely a budapesti
orth. rabbinate felügyelete alatt készült.

VIKTORIA TAPSZERMÜVEK
ROSENTHAL IZIDOR Budapest, V. ker., Váci-ut 26.
Telefon: 30-37. Sárvár. Telefon: 26.

ARANYAT, ezüstöt, BRILLIÁNST,

gyöngyöket teljes ér-
tékben vesz és elad: **SCHMELCZER BERŐ** IV. ker., Károly
Központi városház, főkapu mellett.

Weisz Mór

sütődéje פתח פותקא Dob-u. 22.

Készítményeim פתח פותקא "צ" "ד" "ה" védjeggyel
vannak ellátva.

Kwartin főkántor

legújabb hanglemezek megérkeztek

WÁGNER

hangszerárúházaiban
Budapest, József-körút 15.
Hanglémez-műsor INGYEN!

Dacára a nagy drágaságnak

1000 kor.-tól (és felette) napi
előfizetés ellenében kitűnő orth.
kóser házikosztót kaphat -

Világos étterem - Kitűnő italok - Olcsó vacsorák - Lakodalmak -
Utravalók - Kitűnő Blau Sámuel Budapest, VI., kerület,
husvétli borok. Laudon-utca 1. szám.

Tetőtől talpig

ruhás a

Talipán Gyermekek-Otthon

áruház

DARVAS JENŐ

Koronaherceg-utca 8. sz.

Legfinomabb

GYAPJU FONALÁRUK

bluzokra, kabátokra dekája 15 kor.
nagy választékban. Kötés elvállalattik.

Szekeres Jenő kézmunka - üzletében
VIII., Rákóczi-ut 63.

פתח פותקא פתח פותקא

Ceres

(Schicht-gyártmány)

a szokott kiváló minőségben minden
fűszer-, csemege- és élelmiszer-
üzletben kapható.

Divatos övek és csattok

fémről ezüstözve, oxidálva, vagy aranyozva,
párisi divátlap szerint, legolcsóbban.

Berger Jenő ókasműhely,
IV., Párisi-utca 1. szám.

Nézzé meg a Vulkan-edényárúházat

ahol legolcsóbban vásárolhat húsvétra zománcedényt,
üvegáru, porcellánt és csekély hibás edényt.

Müller Oszkár zománcedény nagykereskedés,
VII., Dob-u. 25. (Szombaton zárva.)

Sajt, vaj, halak nagyban és
kicsinyben

kaphatók Rosenbergnél, Király-u. 1. (Orcv-ház.)

Orth. kóser, húsvéti áruk

L. m. fűszer, (פתח פותקא) elsőrendű zsirlikba,
olvasztott és olvasztatlan primazsir (orth. rabbinate
felügyelete alatt) Szegálnál, Visegrádi-u. 20. sz. alatti
* baromfiüzletében. Rendelést házhoz szállítok. *

Chapoux Robes

Robes Faillenc

Manteaux et Blouse

Sidy

Budapest, Kristóf-tér 6.

Telefon: 104-00.

Párisi modellek állandó
kiállításra.

PERZSA és másfajta SZÖNYEGEIT

művésziesen javítja és tisztítja

Budapest, V. ker., Garay-utca 23. földszint 4. **WEISZ ILONA**

Pocsatkó Deák Ferencz-u. 14.

Angol, francia inganyagok
és gallérujdonyságok érkeztek.

Sürgösen keresek GYEMÁNT

ékszert, aranyat, ezüstöt, brilliánsokat, platínát

SCHWIMMER, Solyom utca 22, földszint 1. Telefon: 171-34.

פתח פותקא

BECK-KÁVÉ

békebeli minőségben kapható,

BECK pótkávégyárnál

Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 1. Telefon: József 26-23.

BUTOROKAI

legolcsóbban vásárolhat

PÁRTOS-nál

Budapest, Andrássy-ut 52.

Videkre csomagolás díjtalan. (Bejárati Eötvös-utcaiban.)

Orth. פתח פותקא

FÜSZERÁRUK

Budapestben a megnyitott az országosan el-
ismert Salczer Testvérek fűszer- és csemege-
áru kereskedés, ahol a következő húsvéti
ünnepekre bevásárlásait legmegbízhatóbban
beszerezheti. Pontos kiszolgálás.

Rendeléseit kívánatra házhoz szállítjuk.

Rebenwurz-féle szalámi, füstölt hús és borainak
állandó lerakata.

Salczer Testvérek

Visegrádi-u. 26. Telefonhívó 104-37.

PÁLYÁZATOK

Díjazás: Minden szó egyszeri felkutatása 6 K. yastagon szedett betű.
1922. K. Pályázatok felvétele: 1922. március 25.

A **Hajduböszörményi aut. orth. izr. hitközség** pályázatot hirdet egy második metszői állásra, aki sóchet, ubódek, balköre és előimádkozó legyen. Pályázótól megkívánatik még, hogy oly 40 éven aluli, magyar honpolgár és tényleg chachom legyen, akinek három tekintélyes orth. rabbittól kabolóssa van. Fizetés megállapodás szerint. Az állás azonnal betöltendő. Utiköltség csak a meghívottak térítették meg. Pályázat sumi hitközség címére 1922. évi március 30-ig adandó be. Kiskunfélegyháza, 1922. évi február hó 27-én. Fisch Illés hitk. elnök. Vajda Andor hitk. jegyző. 1550

Az **ujverbázi izraelita hitközség** az első kántori sóchet ubódek veköre és mohel állás f. é. június 15-ére betöltendő. Javdalmazás évi 60.000 jugokorona, szabad lakás és a szokásos mellékjövdelem. Eddigi működést és életkort igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványok alulírt elnökséghez küldendő be. Próbaelőadásra csak a meghívottak bocsájtattak és csak ezeknek térítették meg az utiköltségeket. Novi-verbász (Jugoszlávia), 1922. március hó 1. Lányi Adolf elnök. Krauser Sámuel hitkár. 1567

A **hajduböszörményi aut. orth. izr. hitközség** pályázatot hirdet metszői állásra. Magyar honos, három elismert orth. rabbittól sóchet ubódek ubedikas havésire kabolóssal bíró, kitűnő előimádkozó, balköre, balköré pályázók valláserkölcös életmódot, családi állapotot 40 évnél fiatalabb életkort igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket alulírtotthoz sziveskedjenek küldeni. Fizetés megegyezés szerint. Próbaelőimádkozásra csakis meghívottak bocsájtattak, költséget kizárólag megválasztottak térítették meg. Állás Rosch Chodes Ijor, esetleg Szivánsor elfoglalandó. Hajduböszörmény, 1922. március 7. Waldmann Lajos hitk. elnök. 1597

A **celldömöki orth. hitközség** második sóchet ubódek keres, ki a sameszi teendőket és mikve-kezelést is végezne. Fizetés megegyezés szerint. Jiv schomajim kis családú egyének küldjék be okmányait. Bal teffló előnyben részesül. Klein Izidor elnök. Landau Sándor hitkár. 1616

A **mezőkövesdi aut. orth. izr. hitközség** pályázatot hirdet az első metszői állásra. Pályázótól megkívánatik, hogy jóhangú előimádkozó, jó balköre, menaker és hogy három elismert orth. rabbittól kabolóssa legyen. Fizetés havi 4000 korona, lakás és a szokásos mellékjövdelem. Vallásos előéletet, képesítést és eddigi működést igazoló okmányokkal felszerelt kérvények alulírt elnökhöz címzendők. Egyidejűleg a második metszői állás is betöltendő. Fizetés megállapodás szerint. Utiköltség csak a meghívottak térítették meg. Kelt Mezőkövesden, 1922. február hó 20-án. Frank Emil hitk. elnök. Haas Jenő hitk. jegyző. 1622

A **csornai Talmud-Thóra Egylet** pályázatot hirdet — lakáshiány miatt — egy nőtlen hitoktatói (melamed) állásra, aki képes kezdő és nagyobb bukat chumis, rasi és gemoró tanszafusz-ra alaposan tanítani. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség a próbaelőadásra meghívottak megértették. Ajánlatok működési és valláserkölcös bizonyítványokkal felszerelve Hoffmann Jakab címére küldendő. Csorna, Ádár hó 10-én 5682. 1623

A **hajduszevéri aut. orth. izr. hitközség** egy jó előimádkozó-metszői állásra pályázatot hirdet. Felhívának mindazok, akik három orth. rabbittól kabolóssal bírnak, magyar állampolgárok, hogy ajánlatokat azonnal az alulírt hitk. elnökhöz nyújtsák be. Természetben lakás, évi 12 métermázsa buzán kívül fizetés megegyezés szerint. Gottlieb Dávid hitközségi elnök. 3068

Nőtlen, vallásos tanítót keresünk, ivri, chumis, rasi tanítására. Teljes ellátás és fizetés megegyezés szerint. Pályázók fizetési igényüket közöljék Weiss Salamon metszővel Komád. 1645

A **csányi izr. hitközség** a metszői és előimádkozói állás 1922. április hó 15-ére betöltendő. Pályázótól megkívánatik, hogy három elismert rabbittól kabolóssal rendelkezze. Fizetés megegyezés szerint. Tisztelettel megérthető biztoitva. Pályázatok kort, családi állapot megjelölve, alábbi címre beküldhetők. Költségek csak a megválasztottak térítették meg. Heves-Csány (vasútállomás: Hort), 1922. március hó 1K. Kohn Sándor hitközségi elnök. Falberbaum Samu hitközségi jegyző. 1644

A **szécsi izr. hitközség** a megüresedett kántori állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy megfelelő hanggal és előadást modernrel rendelkezze, a magyar nyelvben járatos és sóchet ubódek veköre legyen és képes legyen a hittant az izr. hitközségi népközlőben tanítani. Mohel előnyben részesül. Eddigi működést, életkort és családi állapotot igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények, melyekben a fizetési igények megjelölendők, 1. évi április hó 15-ig alulírt hitközségi elnökhöz küldendő. Utiköltség csak a meghívottaknak lesz megérthető. Az állás legkésőbb június hó 15-ig elfoglalandó. Székely, 1922. március 15. Hirsch Már hitközségi elnök. Rosenfeld Adolf hitközségi jegyző. 1648

Az **csányi izr. hitközség** május 1-re kántor-metszői (sóchet) állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívánatik, hogy megfelelő hanggal és előadást modernrel rendelkezze, a magyar nyelvben járatos és sóchet ubódek veköre legyen és képes legyen a hittant az izr. hitközségi népközlőben tanítani. Mohel előnyben részesül. Eddigi működést, életkort és családi állapotot igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények, melyekben a fizetési igények megjelölendők, 1. évi április hó 15-ig alulírt hitközségi elnökhöz küldendő. Utiköltség csak a meghívottaknak lesz megérthető. Az állás legkésőbb június hó 15-ig elfoglalandó. Székely, 1922. március 15. Hirsch Már hitközségi elnök. Rosenfeld Adolf hitközségi jegyző. 1648

A **hódmezővásárhelyi izr. hitközség** pályázatot hirdet egy második metszői állásra, aki sóchet, ubódek, balköre és előimádkozó legyen. Pályázótól megkívánatik még, hogy oly 40 éven aluli, magyar honpolgár és tényleg chachom legyen, akinek három tekintélyes orth. rabbittól kabolóssa van. Fizetés megállapodás szerint. Az állás azonnal betöltendő. Utiköltség csak a meghívottaknak térítették meg. Ajánlatok az alábbi címre kéretnék. Kiskőrös, 1922. március 18-án. Gorenman Izr. Talmud-Thóra Egylet elnöke. 1654

A **gyöngyösi orth. izr. hitközség** pályázatot hirdet egy megalapított mezárszéki felügyelő állásra, megkívánatik, hogy mint menaker és főszóchet képesítést okmánya egy elismert orth. rabbittól legyen. Az állás azonnal betöltendő. Pályázatok 1922. március 31-ig adandók be. Fizetési feltételek megegyezés szerint. Gyöngyös, 1922. március 20. Berkovics Soma hitközségi elnök. 1658

Igazg.: Keleti és Ribner **FŐVÁROSI ORFEUM** Nagy-mező-u. 17. sz.
Az új márciusi nagy varieté műsor.
 Kezdeté este 1/28 órakor.

Fővárosi **CIRKUS** Városliget Telefon: 55-55.
 Szombaton, április 1-én este 1/28 órakor
fényes megnyitó előadás

BUTOR olcsóbb és jobb mint bárhol, szolid kiszolgálás, díjtalan csomagolás
BEHR műszialos Andrassy-ut 60.
 Csengery-utca sarok. Fióküzlet nincsen.
 !!! Ügyeljen a címre !!!

En többet fizetek, mint bárki más **Brillians-, arany- és ezüstért** hamis fogat 112 koronáig
LEMMELEO ÉRSZERŐZLET Budapest, VII., Dob-utca 47.

Husvéti edény és háztartási cikkek leszállított árban kaphatók
Friedmann Márton vaskereskedőnél, Budapest, VII., Rombach-u. 13. (Szombaton zárva.)

Legmodernebb cipőszalon készíti mérték után és raktáron tart a legkényesebb igényeket kielégítő angol, francia cipőket.
Cseh Ferenc Budapest, Andrassy-ut 61. sz. Óklogon-ter közelében.

Pótkávé amely Strasszer orth. főrabbi felügyelete alatt készült, amíg a készlet tart, azonnali szállítása megrendelhető, **Első debreceni pótkávégyár,** Debrecen, Hid-utca 8. szám. * * Telefon: 10-05.

Pongyolák 950	Viszont-eladónak árengedmény	Ruhák 850
Rusznayák		
Bluzok 550	nőidivatás Budapest, VII., Király-u. 21	Aljak 850

Fűszer- és csemegeárakat vásároljon
 az **Árnyékban**

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetési díjazás: Minden sor egyenlő befizetés 7 K. vasárnap szüneteltetett. Hirdetési díj: 12 K. Apró hirdetések befizetése: Liptó-körút 28. Jellegű levelek kettős borítékban egymásba láncolva.

PAPLANOK. Vattáspaplanok, papírpaplanok, matracok nagy választékban legolcsóbban kaphatók Doroschovits paplankészítőnél, Garay-utca 43. 1511

FESTÉKKERESKEDESBÉ keresünk 20-28 éves korig fiatal embereket egy nagyon kelendő tömegcikk terjesztésére és eladására. Szakértelem nem szükséges. Jelentkezhetni d. m. 1/4-1/6 óra között VII., Angel-utca 31. festéküzlet. 1514

VASBUTORT, RÉZBUTORT, gyermekágyat, gyermekkoszt, sodrony ágybetétet, matracokat legolcsóbb gyári áron szállít Klein Gyula és Társa vasbutorgyár, Dob-utca 58. sz. (Erzsébet-körút mellett.) 1064

Ha **PARÓKAT** akar nagyon olcsón készíttetni vagy venni, valamint foratokat, frizetteket, hajrészeket, úgy forduljon csakis Blau Malvinhoz Budapest, Király-utca 3. 1421

FREGOLIA ruhaszáritó minden méretben készen kapható és felelősséggel felszereltetik. Breszlauer asztalosmester, Hunyadi-tér 7. sz. 1461

FÉNYKÉPEKET minden ízlést kielégítően művészileg készít Kossak stóda, Komáromi, Kosuth Lajos-utca 12. Gyermek-, esküvői és családi képek. Telefon: 81. 1484

ALLAMI TANÍTÓ, perfekt német, talmudista, nőstén. Ajánlatok „36 éves” jellegre küldendők kiadónkba. 3091

IDŐSEBB németül beszélő klasszony 3 kislányához felvétetik. Fischer, Semmelweis-utca 14. I. em. 4. 3094

KITÜNŐEN 1626 két házvezetőnő feléig ingyen elvállaljuk házvezetést azoknak, akik Amerikába juttatnak. Jellege: „30 és 35 évesek”. 3092

HÁZASSÁGOKAT csak jobb körökben diszkrétan ajánl megbízható Fischer Irodája, Dohány-utca 68. 3078

FISCHER házassági irodához bizalommal fordulhat, ajánlata komoly és megbízható. 3078/I.

URIKÖRÖK házasságközvetítője elismerten legszolidabb, megbízható Fischer Irodája. 3078/II.

ELŐKELO, vallásos családból való, művelt, feltétlenül intelligens, csinos, házias 26 éves sörgőrmő részére keresek igazán intelligens, biztos egzisztenciájú férjet. Hozománya 30-35 ezer cseh korona. Ajánlatok „Apátlan” jellegre a kiadóba. 1570

HÁZASSÁGOKAT közvetít Breiner Dávid Pápa, Szentlónai-utca 8. 20 korona válaszdíjat kérek. 1617

KERESEK leányom részére 30 éven felüli izr. fiatalembert, cukrászparost, benősülésre vidékre. Leveleket kérek a kiadóba „Bolgóság” jellegre. 1635

FŐVÁROSI fűszerkereskedő férjhez adná özv., gyermektelen, tisztességes és szorgalmas 32 éves hugát 160.000 korona hozománnyal és kelengyével, önálló kereskedőhöz vagy iparoshoz. Ajánlatok „Kereskedő” jellegre Tenzer hirdetőjébe, Szervita-tér 8. 1639

FÉRJHEZ ADNAM csinos, intelligens, jóérzésű és uri nevelésben részesült hugomat 30-40 év közötti biztos egzisztenciával bíró (esetleg özvegy, vagy elvált) ur-emberhez. Butor, kelengye és hozomány áll rendelkezésre. Komoly ajánlatokat „Nagy összeköttetés 100” jellegre Tenzer hirdetőjébe, IV., Szervita-tér 8. kérek. 1660

HARMINCÖTEVES vidéki fiatal-ember vasszakmából keres benősülés céljából oly vallásos, intelligens leányt, ahol negyed-millió vagyona és ambíciója-
val érvényesülhet. „Orthodox” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 3107

CÉRNA ESZON, dolgom sehol és halpaszka kapható Lövingernánál, Dob-utca 24. I. em. 24. 3042

ELSŐRENBU manogram, madaira és mindennemű díszítéseket készít Rónai. Horn Éde-n. 11. 3097

ÁRVA LEÁNY vagy egyedülálló özvegy, ki a háztartásban segédkezik, jó fizetés mellett otthont talál. Klein fűszerüzlet Budapest, Rózsa-utca 29. 3096

KIVÁLÓ talmudista elvállalná vidéki gazdag őrth. család 2-3 gyermeke tanítását ellátás és meg lehetős fizetés mellett „22 éves” jellegre. 3099

ÜGYES szakácsné azonnal felvétetik. Budapest, Rózsa-utca 48. földszint 6. 3098

MÉRLEGKÉPES nő könyvelőt, esetleg komoly nőt felvesszünk. Aki a malom-, esetleg terményszakmában járatos, előnyben részesül. Csakis teljesen megbízható pályázzanak. Kérjük működési bizonyítvány másolatok beküldését, — melyek vissza nem küldetnek — személyi és családi adatok és fizetési igények megjelölésével. Szombaton munkaszünet. Klein és Edelmann malomtulajdonosok Polgár, Szabolcs-megye. 1564

EGY ELTESEBB házaspár 6000 koronát fizet egy tisztességes szülő családnak egy butorozott szobáért teljes ellátással vagy vagy pedig ellátás nélkül 1500-at. Ajánlatokat Csengeri-utca 24. II. em. ajtó 15. Gutmann Riza ur-hölgnél vár. 140

LAKASSAL, 2 szoba berendezéssel urileány férjhezmenne biztos egzisztenciájú 36-40 éves ur-emberhez. Jellege: „Május”. 3100

15 ÉVES fiatal segéd, ki a fő-szer és vas szakmában szabadult fel, koszt és kvártély ellenében állást keres. Adler Jenő Kiskunhalas. 3103

HIVATALNOKNÖT keresek, ki perfekt németül levelez és megbízható. Cím: a kiadóba. 3101

MEGBÍZHATÓ fiatalembert keresek raktárnoki állásra. Városcs cipőnagykereskedő, O-utca 24. 3102

NEVELŐNEK ajánlunk tanító. Leveleket „Vidékre is” jellegre a kiadóba. 190

HIRAS női-férfi ruhásműveket, fehéremléket, cipőket házhoz jövek. Springer, Vasvári Pál-utca 9., földszint 5. 3105

TANÍTÓ szerény díjazásért kor-repetál, esetleg nevelőnek menne. Adler, Károly-körút 9. félem. 3104

EGYETEMI hallgató középiskolai tantárgyakat, művész-történet, nyelveket tanítana. Meghívásokat „Alapos” jellegre kiadóba kérek. 3106

EGYEDÜLLALÓ nőt örökbe vagy fizetésre felvennék, aki gyengé-kedő feleségem mellett házi és konyhai minden dolgot végezne. Weiss igazgató, Budapest, Erzsébet-körút 2. 3095

LAKASSAL és hetvenezer korona évi jövedelemmel bíró csinos, szőke nő férjhezmenne kereskedő vagy intelligensebb iparoshoz. Jellege: „Megértés”. 3107

GYAKORLOTT fodrásznő ondel-lásra ajánlunk házhoz. Irány-utca 31. földszint 6. 3108

AGILIS fiatal kereskedő bármilyen természetű állást keres, Irodai munkákban is jártassággal bír. Cím: Wallenstein Géza, VIII., Vig-utca 12. 3109

NEVELŐNÖ, tanítónő, perfekt német, francia és magyar (kézi-munka stb.) nyugodt állást keres, esetleg vidéken is. Jellege: „Meg-bízható 36.” 3110

Fájdalommentes foghúzás

narcosissal. Fogsorok szápadlás nélkül a leg-jobb kivitelben és jutányos árban.
Dr. Strelinger Viktor fog- és szájbeteg-ségek szakorvosa.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 12. sz. (Sín-utca sarok.)

Disztoll, művirág, Spatterie

és kalapdíszek. Nagyban és kicsinyben. Olcsó árak. Nagy raktár.
RUDAS M. Budapest, VII., Király-utca 13. sz. (Gozsdu-udvar, IV. épület.)

VAMOS és SCHWARCZ

kézműáru nagykereskedők
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
Országsszerte elismert legolcsóbb cég.

Gyermekkoscsik

javítás, átkészítés, gumizása, vas-, rézbutor és sodrony-ágybetétek javítása, festése, csiszolása legjutányosabb árban vállalom.
Kész butorok és gyermekkoscsik raktáron.
Lebovits Oszár Budapest, VI., Izabella-utca 41. Telefon hívó 127-35.

IVRIA Biztosító Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 9. sz. (volt Bathány-palota)

Részvénytőke

10 millió korona

Interurban telefon: 143-29, 20-41 és 103-41.

A biztosítás minden ágával a legolcsóbb díjtételek mel-llett foglalkozik. Szombaton és zsidó ünnepeken zárva.

Kérjen árajánlatot!

Részvény a Magyar Nyomdai Műintézet R.T. körforgóképe, Budapest, VI., Aradka 4. — 1922. március 28.